JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1853. Woensdag 22 Junij. N°. 49.

Prijs per halfjaar voor *Batavia* . . . . *f* 12.50
» » » » *Java* . . . . » 15.—
» » » » *Buitenbezittingen* . . . . . . » 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco.*

De JAVA-BODE verschijnt des Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën *met derzelver herhaling* is **zestig duiten** voor de **vijf woorden**, behalve het zegel.

Bij deze Courant behoort één BIJVOEGSEL.

Publicatie.

VAN WEGE EN IN NAAM DES KONINGS.

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIE,

Den raad van Nederlandsch-Indië gehoord:

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut! *doet te weten.*

dat Hij,

Willende verder bevorderen de bedoelingen, nitgedrukt in den aanhef der publikatie van 16 Julij 1851 (staatsblad No. 39);

Heeft goedgevonden en verstaan, te bepalen als volgt:

Eenig artikel. Recepissen, zoo als bedoeld zijn bij de publikatie van 4 Februarij 1846 (staatsblad No. 3), kunnen mede worden uitgegeven, tegen afzondering, voor waarborg van *Spaansche matten of piasters*, vermeld bij art. 8 van het besluit van den Kommissaris Generaal over Nederlandsch-Indie, van 18 Februarij 1826 No. 1 (staatsblad No. 7), en de publikatie van 13 Augustus 1833 (staatsblad No. 47).

De afzondering dezer munt zal geschieden naar de rede van éénen spaanschen mat of piaster voor *twee* recepissen en *ses-en-zestig duiten.*

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze worden, zoowel in de Nederlandsche als in de Inlandsche en Chinesche talen, worden gepubliceerd en geafficheerd, ter plaatse waar zulks gebruikelijk is.

Lastende en beveelt voorts, dat alle hooge en lage kollegien en ambtenaren, justicieren en officieren, ieder voor zoo veel hen aangaat, aan de stipte nakoming dezer de hand zullen houden, zonder eenige oogluiking of aanzien des persoons.

Gegeven te Batavia, den 20sten Junij 1853.

(Staatsblad No. 52.) **DUYMAER VAN TWIST.**

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.

De Algemeene Secretaris,

A. PRINS.

EXTRACT *uit het register der besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.*

BATAVIA, *den* 19den *Junij* 1853. (No. 1.)

(Staatsblad No. 51.)

Gelezen, enz.

De raad van Nederlandsch-Indie gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Met wijziging van art. 1 der resolutie van den Gouverneur-Generaal in rade, van 4 Junij 1831 no. 10 (staatsblad no. 38), en met opzigt tot het besluit van 17 Mei 1845 no. 5, te bepalen:

dat voor transporten van gouvernements goederen per kar en door paarden getrokken, in de residentie Batavia en afdeeling Buitenzorg, voor iedere kar zal worden te goed gedaan 25½ (*vijf-en-twintig en een halve duit*) per paal.

Accordeert met voorschreven register.

De Algemeene Secretaris,

A. PRINS.

Benoemingen.

Civiel Departement.

BENOEMD:

Tot sekretaris der residentie Padangsche Bovenlanden (Sumatra's Westkust), *W. A. Permentier*, thans sekretaris der residentie Tappanolie.

Tot sekretaris der residentie Tappanolie (Sumatra's Westkust), *S. Serlé*, thans eerste kommies op het bureau van den assistent-resident van Benkoelen, tevens notaris en vendumeester aldaar, met verlof op Java.

GOEDGEKEURD:

Dat door den Directeur der Kultures

IS VERPLAATST:

Uit de residentie Kadoe naar Bagelen, de kontroleur der tweede klasse bij de landelijke inkomsten en kultures *G. van Beest Holle.*

ZIJN GEPLAATST:

De benoemde kontroleur der derde klasse bij de landelijke inkomsten en kultures *W. H. Wijnmalen*, in de residentie Pasoeroean.

De ambtenaar der eerste klasse, mr. *J. W. S. von Baumhauer*, in de residentie Tagal.

De ambtenaar *W. W. F. Hora Siccama*, in de residentie Cheribon.

De ambtenaren *W. D. Schiff* en *R. J. Schott*, in de Preanger Regentschappen.

De ambtenaren *J. W. E. de Sturler* en *A. J. L. de Witte van Haemstede*, in de residentie Samarang.

De ambtenaren *J. C. A. Scharff* en *F. Meijer*, in de residentie Rembang.

De ambtenaren *H. van Duivenbode Varkenvisscher* en *W. F. K. L. de Vogel*, in de residentie Pasoeroean.

De ambtenaren *J. B. Westenberg*, *M. J. Brugman* en jhr. *C. L. J. Goldman*, in de residentie Besoekie.

De ambtenaren *W. F. Hoogeveen* en *J. A. Geesdorp*, in de residentie Kadoe.

De ambtenaren *F. H. Boers* en *P. J. Woesthoff*, in de residentie Bagelen.

De ambtenaar *R. K. van Helden*, in de residentie Banjoemaas.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, onder toekenning van pensioen, de inlandsche tweede luitenant der infanterie *Djotjo Projeddo.*

Ingevolge bekomen last, wordt bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie de Gouverneur Generaal gewone audientie zal verleenen op Maandag den 27sten dezer, des morgens ten acht ure, aan het gouvernements-hôtel te Rijswijk.

Belanghebbenden worden verzocht, hunne namen duidelijk te schrijven en hunne titels te vermelden bij de aan den adjudant van dienst te doene aanvragen om audientie.

BATAVIA, *De Kapitein-Adjudant,*

21 *Junij* 1853. VAN BERNDT.

Advertentien.

Vertrek van de Landmail gedurende het Jaar 1853.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bij deze bekend, dat het vertrek der stoomschepen, belast voor den overvoer der brievenmalen van Batavia, via Muntok en Riouw, naar Singapore, gedurende 1853, zal plaats hebben als:

In	de	maand	Junij	op		26	van die	maand.
»	»	»	Julij	»	10	» 26	»	»
»	»	»	Augustus	»	9	» 24	»	»
»	»	»	September	»	8	» 25	»	»
»	»	»	October	»	10	» 26	»	»
»	»	»	November	»	9	» 26	»	»
»	»	»	December	»	11	» 27	»	»

terwijl die schepen de terugreis van Singapore zullen aannemen binnen 24 uren na de aankomst aldaar van het van Ceylon verwacht wordend pakketschip der Peninsular and Oriental Steam Navigation Company, zonder de aankomst aftewachten van het stoomschip van Hongkong.

De brievenpakketten, bestemd om met deze gelegenheid te worden verzonden, zullen gesloten worden bij het postkantoor te Weltevreden:

a. voor zoo veel betreft de brieven voor Europa, Britsch-Indie, China, enz., daags vóór het vertrek der stoomschepen naar Singapore, 's namiddags ten 1 ure.

b. voor zoo veel aangaat de brieven voor Banka, Palembang en Riouw, twee dagen voor dat vertrek, op denzelfden tijd.

BATAVIA, *De Directeur voornoemd,*

22 *April* 1853. DE VEER.

De secretaris der algemeene rekenkamer maakt aan belanghebbenden bekend, dat op Zaturdag 2 Julij 1853, des morgens ten 9 ure, in het lokaal van dat kollegie, zullen plaats hebben de gewone uitlotingen van gouvernements effecten.

Vendutien.

Op Donderdag 23 Junij, voor de woning van *F. von Ende*, op Batoe-Toelies, vlak achter de bureaux der weeskamer, van diverse meubilaire goederen, enz.

En

Voor het commissiehuis van *John Pryce en Co.*, à 4 pCt. vendusalaris, van ijzeren gasmachines, gaz lucifers met kaarsjes, odeurs, houten, blikken en porceleinen poederdoosjes, violetpoeder in pakjes, scharen en messen, staal, spek in blikken, champagne, aardewerk, lijnolie, stolpen en lampen, enz.

En

's Avonds van 7 tot half 10 ure, door *Lange en Co.*, in de Harmonie, voortzetting van den verkoop der bibliotheek, nagelaten door den heer *Bousquet.* Zullende met no. 330 van den catalogus worden aangevangen.

Op Vrijdag 24 Junij, voor het commissiehuis van *Vaupel en Co.*, van divers glas- en aardewerk, provisien en dranken, spiegels, schilderijen, manufacturen, enz.

Op Zaturdag 26 Junij, des morgens ten 10 ure, in het locaal der Beurs, voor rekening van het gouvernement, van eene hoeveelheid van 40,000 Mexikaansche dollars, en zulks bij kavelingen van 1000 stuks.

Op Maandag 26 Junij, wegens vertrek, bij den kapitein der artillerie *Riesz*, op Goenong-Sahari, door *Vaupel en Co.*, van eenen netten inboedel. een palanquin en toerwagen, wagen- en bendiepaarden, waaronder een span macassaren.

En

Ten 10 ure, voor 's lands graan- en ijzerpakhuizen, van eene hoeveelheid van p. m. 5,842 pikols japansch koper en 260 dubbele balies kamfer, wegende bruto 52,128 amst. pond.

Op Dingsdag 28 Junij, voor de woning van wijlen den generaalmajoor titulair *Perié*, van meubelen, wagens, een goede toerwagen en een zoo goed als nieuwe palanquin, paarden, waaronder 1 span goede sandelwoods.

VENDUTIE TE MEESTER-CORNELIS.

Op Maandag en Dingsdag 27 en 28 Junij, voor het woonhuis van den heer *Chun*, te Bidara-Tjina. Zie advertentie No. 416.

Nagelaten Boedels.

De secretaris der boedelkamer te Soerabaya roept bij advertentie van 13 Junij op, debiteuren en crediteuren in den boedel van wijlen den chinees *Tong Tikgie*, om binnen drie maanden aangiften of betalingen te doen.

De agenten der Samarangsche weeskamer roepen bij advertentie van 13 Junij debiteuren en crediteuren in den boedel van wijlen den gepensioneerden korporaal *J. H. C. Michaelis* op, om binnen drie maanden betalingen of aangiften te doen.

Vertrekkende Personen.

A. P. Anganoor.

N. Martherus.

Aangekomen Vreemdelingen.

Van den 16 Junij tot en met den 20 Junij 1853.

HOTEL DER NEDERLANDEN. C. Halvernout, van de reede. — E. de Gijselaar, van idem. — Buijsch Lehman de Lensfeld, van idem. — W. C. Klis, van idem. — P. Arenspoot, van Sydney. — Kramp, van de reede. — P. A. van Aken, van idem. — A. L. Thierens, van idem. — J. Buijkes, van Passoeroean. — P. Berg, van Soerabaya. — W. Maijor, van idem. — J. O. F. Struben, van Passoeroean.

MARINE HOTEL. C. C. Hansen, van Sydney. — W. Stapleton, van idem.

ROTTERDAMSCH HOTEL. J. H. A. de Ruuk, van de reede.—J. H. P. E. Kniphorst, van idem.—J. P. M. Willinck, van idem. — T. van Pestel, van idem. — J. E. Herderschee, van Samarang.

HOTEL WILLEM II. L. A. Pratje, van Bremen. — J. Rehling, van de reede. H. B. Perry, van idem. — Shott, van idem. — N. P. Deibel, van idem.

BATAVIA.

Op den 20sten dezer is te Weltevreden het vonnis voltrokken, den 24sten Augustus 1852 door den krijgsraad te Samarang uitgesproken en bevestigd bij sententie definitief van het Hoog Militair Geregtshof van Nederlandsch-Indie dd. 4 Februarij jl., waarbij den fuselier van het strafdetachement, te Klatten garnizoen houdende, *J. C. J. L..z*, ter zake van feitelijke insubordinatie tot den kogel was veroordeeld.

DE KÂDRAAIJER. (*vervolg*).

Het was juist om dezen tijd, dat verscheidene bewoners der kust zich met het inschepen van hun vee bezig hielden. De twee schepen, die gewoonlijk daartoe gebruikt werden, stonden onder de leiding van GORON en LUBERT, genaamd de lange LUBERT, die, ofschoon in ouderdom en karakter grootelijks verschillende, zelden op hunnen weg van elkander weken. De eerste had in zijne jeugd op oorlogschepen gediend, doch later de dienst verlaten, om schipper te worden. Het rondzwervend en avontuurlijk leven op zee was hem niet alleen tot gewoonte, maar zelfs tot behoefte geworden. en het land kwam hem inderdaad slechts als een ankerplaats voor, die door de kroegen werd opgevrolijkt. Uit dien hoofde vereenigde hij met het geweldadig karakter van het graafschap Vannes, waar hij geboren was, eene verachting voor allen, die niet, als hij, in voortdurenden strijd tegen de golven leefden. LUBERT daarentegen was een soort van wildeman, sterk als een walvisch, woedend als een haai, maar buiten staat om de minste gedachte ten einde toe te vervolgen. Daarom had GORON zich dan ook gewend om hem, volgens zijne geliefkoosde uitdrukking, op het sleeptouw te nemen. Terwijl beide schippers het vee aan boord bezorgden diende LOUIS MARZOU, die tuschen den pachter van het eiland en de bewoners van het vaste land steeds tot middelaar diende, met de laatsten de huur voor de weide, en keerde weldra met het ontvangen geld naar de hut van MARILLAS terug. Deze hut was, op een der hoogten van het eiland, uit de puinhopen van de voorheen door de Engelschen in brand gestokene pachthoeve gebouwd, en bestond slechts uit één vertrek, bedekt met een stroodak, dat men met steenen bezwaard had, om het voor wegwaaijen te beveiligen. Eenige schreden van daar, ter linkerzijde van de hut, zag men een vijver, waaruit het vee gedrenkt werd, maar die door de hitte bijna was uitgedroogd. Wat verder op bevond zich eene bron, welker rand uit vier stukken graniet bestond, die men aan elkander had gelegd, zoo als zij van de rots waren afgebroken. Op den heuvel, die het uitzigt op Piriac leverde, stond een vlaggestok, om seinen te geven. Het overige gedeelte van het eiland was eene graauwe vlakte, omzoomd door een krans van klippen, achter welke de zee loeide. De blik kon de geheele uitgestrektheid van het eiland gemakkelijk omvatten; want geen bosch, geen boom, niet eens heidekruid, bedekte den grond. Slechts hier en daar verhieven zich hooge distelen, bedekt met grijze slakken, zoodat zij naar versteeningen geleken. Het door MARILLAS bebouwde veld zou een rijker en groener plantengroei hebben kunnen vertoonen; maar het lag aan het andere einde van het eiland, achter eene omtuiming verborgen, om het voor de aanvallen van het vee te beschermen.

MARZOU vond den Béarner, voor de deur zijner hut, op het overblijfsel van een kabeltouw zitten. dat, bij gelegenheid eener schipbreuk, door de golven aan wal gespoeld was. Ondanks de hitte van den dag droeg hij eene wijde lakensche broek, een buis van duffel over een hemd van gestreepte wol, en eene muts, die tot aan zijne ooren kwam. Van zijne schouders hing. als een mantel, eene koehuid neder, welke eene soort van kapoets vormde. Ondanks deze warme kleeding beefde MARILLAS van de koorts; hij strekte zijne ijskoude handen naar de zon uit, en zijn vaalkleurig gezigt werd door krampachtige trekkingen bewogen.

Nadat MARZOU hem het geld had ter hand gesteld, vroeg hij hem, hoe hij zich bevond?

» Gij ziet het," gaf LUZ op een korten, ruwen toon ten antwoord; » ik heb sneeuw in de aderen. Ware ik op het groote land, dan zou ik aan tooverij of zoo iets kunnen denken. Maar hier zijn geene toovenaars, en ik ben ziek." — » Zou het niet beter wezen," zeide MARZOU, » dat gij eens naar het vlek gingt en een doctor om raad vroegt?" — » Waarachtig niet!" voer de Béarner uit. » Ik leef hier alleen, en wil hier alleen sterven, zonder doctors of wie het ook zijn mogen." — » Dat laat zich hooren," zeide MARZOU, » maar gij zoudt toch hulp kunnen noodig hebben, en zijt hier geheel alleen." — » Alleen?" herhaalde MARILLAS. » Ziet gij niet,

Het gansche garnizoen was in groot tenue onder de wapenen, en de veroordeelde werd op de strafplaats met de, bij dergelijke droevige gelegenheden gebruikelijke plegtatigheid ontvangen. In zijne laatste oogenblikken werd hij door den WelEerwaarden heer Ds. Mouter bijgestaan. Naar men zegt ging hij den dood gelaten en met onderwerping te gemoet.

Zijne misdaad heeft bestaan in wederstreving der bevelen van een onderofficier en het denzelven toebrengen eener gevaarlijke wonde in den nek met een granaat, waarvan die onderofficier echter gelukkig hersteld is.

L...s was van fatsoenlijke afkomst en de zoon van een kapitein bij het Nederlandsche leger. Hij had eene zorgvuldige opvoeding genoten, doch het goede zaad was verloren gegaan en had geene vruchten gedragen. Van stap tot stap al dieper en dieper gevallen, was zijn uiteinde beklagenswaardig, maar in dat treurig oogenblik stond hij niet geheel en al verlaten. De vriendschap had hem niet verloochend. Twee, ter dezer plaats gewigtige betrekkingen bekleedende ambtenaren, broeders, vonden in hem een schoolmakker, den speelnoot hunner jeugd, terug. Zooveel in hun vermogen was verzachtten zij zijn lot en toen het oogenblik genaderd was, dat hij voor Gods troon moest verschijnen, begeleidden zij hem broederlijk tot op de plaats, waar hij den kogel moest ontvangen. Zij stonden hem ter zijde tot aan zijn laatsten snik. Hulde zij hen toegebragt, hulde voor de edele gevoelens die hen bezielen en zich op dien oogenblik zoo schitterend deden kennen.

— In den nacht van den 21sten dezer des morgens ten 3 ure ankerde ter reede alhier de Stoomboot *Java*, komende van Singapore met de landmail van 5 Mei jl.

Bij het doorlezen der dagbladen vonden wij het door ons, betrekkelijk de ontbinding van de kamers der Staten-Generaal in den *Java-Bode* van den 15den dezer No. 47. gegeven berigt in zoo verre bewaarheid, dat de tweede kamer werkelijk op den 26sten April door den koning ontbonden is.

— Op denzelfden dag is ook ter reede aangekomen de Stoomboot *Makassar* van Padang via Benkoelen. Met dezelve is gearriveerd de luitenant kolonel der Infanterie *A. van der Hart*, benoemd waarnemend gouverneur en militairen kommandant van Celebes en onderhoorigheden.

De tijdingen van Padang zijn zeer geruststellend, doch de onlusten te Benkoelen waren nog wel niet gestild, echter niet ontrustbarend.

— Des namiddags ten 4 ure van dien dag ankerde op de reede Z. M. fregat *Sumatra*, gekommandeerd door den kapitein ter zee *Wimpf*. Zoo als men weet, was die bodem regtstreeks tot bescherming der Nederlandsche vlag uit Nederland naar Australie gezeild, van waar hij nu, na eenige maanden verblijf, en na Makasser te hebben aangedaan, alhier is aangekomen om in de Indische wateren dienst te verrigten.

Men leest in de *Javasche Courant* van heden:

Berigten uit *Cheribon* gewagen van de ontdekking eener zamenzwering onder de inwoners van eenige dessa's, ten doel hebbende om oproer te stichten, de voornaamste hoofden te vermoorden, en voorts te rooven en te plunderen — Zij zoude over eene maand, of wel eerst na verloop van 1 of 2 jaren uitbreken; de zaamgezworenen zouden in het *wit* gekleed, en met piek, gollok, ariet en kris gewapend zijn.

Met uitzondering van zekeren *Kwilam*, die naar het *Indramaijoesche* is gevlugt, alwaar hij wordt opgespoord, zijn de hoofdaanleggers, en een aantal andere vermoedelijke deelgenooten gevat; sommigen hebben reeds hunne schuld beleden; ook zijn eenige witte kleederen van één model en eenige wapens achterhaald. De aanleiding tot deze zamenzwering is nog onbekend, het onderzoek wordt met ijver voortgezet.

— Het volgende is eene opgave van het getal slaven, welke in de residentie *Rembang*, door hunne meesters, gedurende de laatste 20 maanden, zijn vrijgegeven:

Op den 22 October 1851 door *Lim Djisiong* 4 slaven.
Op den 6 Maart 1852 door *Radin Adipati Djoijo Nagoro*, gepensioneerd regent, 6 slaven.
Op den Junij 1852, door den heer *W. de Vogel* 1 slaaf.
Op den 18 Februarij 1853, door *Lien Sehong* 1 slaaf.
Op den 13 Junij 1853, door *Liem Djisiong* 1 slaaf.

welk getal vrijgegevenen, vooral in verhouding tot het getal slaven ten bedrage van 102, in de genoemde residentie aanwezig, belangrijk genoemd kan worden.

NEDERLAND.

Rotterdam 4 Mei 1853. Op den 26sten der voorgaande maand had de ontbinding der tweede kamer plaats. Bij het besluit tot die ontbinding is gevoegd een adres der ministers aan den koning, waarin eenige redenen van het gebeurde en een soort van politieke geloofsbelijdenis van het nieuwe ministerie worden gegeven. Het is van den volgenden inhoud:

Aan den Koning!

Het heeft Uwe Majesteit behaagd gebruik te maken van het regt, bij de grondwet aan den koning toegekend, om het meerendeel harer ministers op hun verzoek eervol te ontslaan, en een ander kabinet te doen optreden.

Wij ontveinzen ons niet de moeijelijkheid van de taak, welke wij op ons hebben genomen; maar wij hebben ze aanvaard, bewust van de zuiverheid onzer bedoelingen en gesterkt door het vertrouwen, hetwelk Uwe Majesteit ons heeft gelieven te schenken.

Zoo wij ons hebben veroorloofd al dadelijk aan Uwe Majesteit het voorstel te rigten tot sluiting der zitting van de Staten-Generaal, het was omdat het ons oirbaar en voorzigtig voorkwam, aan de opgewondenheid van het tegenwoordig oogenblik geen voedsel te geven door openbare discussien: maar ook om aan Uwe Majesteit en aan ons den noodigen tijd te verschaffen om te beraden, wat verder in het algemeen belang te doen staat.

Wij hebben daartoe nagegaan en overwogen de jongste gebeurtenissen en hetgeen meer onmiddelijk aanleiding heeft gegeven tot het aftreden onzer voorgangers, ten einde daaruit nuttige wenken en aanwijzingen te ontleenen voor de toekomst.

Het is ons voorgekomen, dat er noch over de onschendbaarheid der grondwet, noch over het onraadzame om in die wet wijzigingen te brengen, eenigen twijfel behoort te bestaan.

Uwe Majesteit kan, even als elk zijner onderdanen, over het doeltreffende van enkele bepalingen der grondwet bedenkingen hebben; maar bij vernieuwing is ons Uwer Majesteit wil en begeerte gebleken, om deze wet der wetten te onderhouden en te handhaven.

Ook wij, Sire, zijn door gelijke gevoelens bezield. Wij beschouwen de grondwet, ofschoon zij wel gelijk elk menschelijk werk, hare gebreken zal hebben, als een hechten band tusschen koning en volk, als een hoeksteen van het maatschappelijk gebouw, waaraan niet moet worden geroerd. Er is dan ook niemand onzer, die er aan denkt om in de grondwet eenige wijziging voor te dragen, en het zal ons streven zijn, om hare eerlijke uitvoering te verzekeren: eene uitvoering waardoor zoowel de regten en vrijheden der natie, als de regten en prerogativen der kroon ongeschonden worden bewaard.

Maar, Sire, reeds bij velen is twijfel ontstaan, of de afgetredene ministers de grondwet wel in dien zin opvatteden en toepasten, waarin zij is ontworpen, overwogen en vastgesteld.

Wij zouden hier kunnen wijzen naar artt. 131 en 140 der grondwet, met het oog op sommige, weinig milde bepalingen der daaruit voortgevloeide wetten; naar art. 148, met het oog op de poging bij de voordragt der comptabiliteitswet gedaan, om de regterlijke uitspraken tegen den staat krachteloos te maken; naar art. 195 in verband met het eerste en tweede ontwerp van de armenwet; maar wij moeten meer bepaald verwijzen naar de bepalingen der grondwet omtrent de godsdienst.

Wij erkennen en wij verheugen er ons in, dat in die bepalingen de vrijheid van godsdienstige belijdenis, in den ruimsten zin, is verzekerd, en de inrigting der kerkgenootschappen niet aan het wereldlijk gezag is opgedragen; maar wij vinden tevens in de grondwet, naast de vrijheid van bescherming aan alle kerkgenootschappen verleend, verantwoordelijkheid naar de wet, en bovenal een toezigt, den koning opgedragen, waardoor hij in staat wordt gesteld, om rust en vrede in zijn rijk te bewaren.

Wij gelooven, dat deze bepaling met beleid en met de meest mogelijke onpartijdigheid moeten worden gehandhaafd, opdat elke godsdienstige belijdenis waarlijk vrij blijve, en elk kerkgenootschap gelijke bescherming geniete.

Wij zijn van oordeel, dat de handhaving daarvan moet strekken om te bereiken de bedoelingen, welke Uwe Majesteit hebben geleid bij het veranderen van het ministerie, namelijk, wegneming van spanning, door, met eerbiediging van de regten der Roomsch-Katholieken, eene billijke bevrediging te verschaffen aan een groot gedeelte der natie: bevrediging, welke deze niet kan vinden in de laatste mededeeling door den minister van buitenlandsche zaken aan het hof van Rome gedaan.

Overigens achten wij minder inmenging van centraal gezag, en eene mildere toepassing van de bepaling der grondwet en van de daaruit voortvloeijende organieke wetten betreffende de huishouding der gewesten en van de gemeenten in den staat allezins raadzaam.

Evenzoo zijn wij van oordeel, dat de bepaling van art. 54 der grondwet: *De uitvoerende magt berust bij den koning*, voor de raadslieden der kroon geene doode letter moet zijn; maar dat zij bij eene natie, wier leus van vereeniging is Vaderland en Koning, den koning in eere moeten houden; zoodat aan hem alleen de eer der regering en aan de ministers de zedelijke en wettelijke verantwoordelijkheid daarvan zal verblijven.

Wij hebben het vertrouwen, dat deze onze beschouwingen ook die zijn van het grootste deel der natie; maar wij mogen niet ontveinzen, dat zij op dit oogenblik kunnen schijnen eenzijdig te zijn, zooverre in de tweede kamer der staten-generaal zich een aaneengeslo ten aantal stemmen heeft vertoond, ter ondersteunin eener meer tegenovergestelde rigting.

Hieromtrent mag intusschen geen twijfel blijven be staan, en in dergelijke omstandigheden, wanneer de re gering oordeelt, dat de vertegenwoordiging of een de daarvan niet uitdrukt de denkwijze en den zin der na tie, moet het, door eene ontbinding van beide of v eene der kamers, en door eene nieuwe verkiezing, bl ken, of de afgevaardigden inderdaad de meening d natie uitdrukken.

Dit middel om eene duidelijke verklaring van de na tie te vragen en te erlangen, moet, naar onze overtu ging, in deze oogenblikken worden toegepast, en w stellen dan ook Uwer Majesteit eerbiedig voor, om to de ontbinding der tweede kamer te besluiten.

Doch even noodig als het is, dat tusschen den konin en zijnen raad algeheele overeenstemming besta ten op zigte van het te volgen regeringsstelsel, even billij schijnt het ons toe, dat de natie, bij het instellen va een beroep op hare denkwijze, met de beschouwinge der regering omtent dat stelsel worde bekend gemaak Zij heeft er aanspraak op, te weten, wat zij van ee nieuw opgetreden bestuur moge wachten. Het in om di reden, dat wij ons veroorloven aan Uwe Majesteit vo te stellen om goed te vinden, dat deze voordragt va Uwer Majesteits ministers, door hoogstdezelve goedg keurd, in de Staats-Courant worde opgenomen, te gelij met het besluit van de ontbinding der tweede kamer.

'sGravenhage, den 26sten April 1853.

De minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN HALL.
De Minister van Kolonien,
Chs. F. PAHUD.
De Minister van Justitie,
D. DONKER CURTIUS.
De Minister voor de Zaken van
Roomsch-Katholieke Eeredienst,
LIGHTENVELT.
De Minister van Marine,
J. ENSLIE.
De Minister van Oorlog,
Baron FORSTNER VAN DAMBENO
De Minister van Finantiën,
VAN DOORN.
De Minister van Binnenlandsche Zake
VAN REENEN.

Men zal voorzeker onder dit adres met verwonderi de namen ontwaren van drie ministers, die den br aan den koning van het vorige ministerie, hebben med geteekend, de heeren *Pahud*, *Forstner van Dambe* en *Enslie*. Een dag te voren is in de Staats-Coura het besluit verschenen, waarbij het ontslag, door d heeren ingezonden, met hunne toestemming niet wor aangenomen, omdat ten hunnen aanzien de redenen w ren vervallen, die tot de indiening aanleiding gave Hoe echter die redenen vervielen, is niet bekend gewo den. Door eene openlijke verklaring, zoo als zij het den brief hebben verlangd, zeker niet.

De verkiezingen zullen nu den 17den Mei moe plaats hebben en de nieuwe kamer zal don 2den Ju bijeenkomen.

Dat men met gespannen verwachting den uitslag d verkiezingen verbeidt, zullen wij wel niet behoeven zeggen. De kiesvergaderingen bereiden zich dan o reeds tot den ernstigen strijd voor. Wat de uitslag zijn, is te voren niet wel te bepalen.

Men zegt dat de Fransche gezant, de heer Andr reeds den 19den April, ten tien ure, aan zijn hof telegraaf berigt heeft gezonden van de aftreding het ministerie, terwijl de ministers zelven daarvan e ten 11 ure hebben kennis bekomen, en dat bij de getreden ministers, al de gezanten en zaakgelastigden vreemde mogendheden een bezoek hebben afgelegd, halve de heer *Andrée*.

De Pruissische gezant, die gewoonlijk des zomers v lof erlangt om zich naar zijne goederen te begeven, zal jaar te 'sGravenhage blijven.

— Men verneemt dat H. M. de koningin-weduwe 7den Mei aanstaande de residentie zal verlaten.

— Men verneemt, dat het huwelijk van Z. K. H. p Hendrik met H. D. H de hertogin Amalia van Sak Weimar-Eisenach, den 21sten Mei te Weimar zal trokken worden. Bereids heeft de eerste afkondig van dat huwelijk den 1sten Mei te 'sHage plaats Den 6den Mei zal den prins naar Weimar vertrekk

— In de jongst verloopen week, heeft de te vo vastgestelde garnizoen-verwisseling door het geheele plaats gehad. De afwisseling van de batallons van regiment grenadiers en jagers en der rijdende artill in de residentie, heeft op de volgende wijze plaats had.

Den 1sten Mei is het batt. grenadiers, onder komm do van den majoor Simons, uit de residentie naar gemarcheerd. Kort daarop is het batt. jagers, Delft had gelegen, onder kommando van den luit-ko nel Anemaet, binnen de residentie gemarcheerd.

---

dat duizenden van meeuwen om mij heen vliegen, en, zoodra gij weg zijt, hier bij mij komen zitten, om met mij te eten en te praten? en dan, heb ik de zwarte.... Maar wat duivel, ik zie haar niet! Waar zou zij steken?" — "Uwe tamme raaf?" sprak Marzou: "ik heb haar daar ginder bij de sloep gelaten. Dat is een kwaad dier, meester Luz! het wil iedereen bijten." — "Behalve mij," zeide de zieke met een tevreden glimlach. "Maar ik vind het zeer kluchtig, dat gij u beklaagt. Bootst niet de zwarte ulieden na? Hij geeft u de geweerschoten, waarmede gij haars gelijken vervolgt, als beten terug. Gij noemt dat boosheid; ik noem het regtvaardigheid. De mensch is een toomeloos dier. Wanneer hij als kind maar even overeind kan staan, gooit hij reeds met steentjes naar honden en musschen, en waar hij een levend insekt ontdekt, wil hij het dood maken. Het is zijn instinct." — "En gij hebt dat voorbeeld gevolgd, als ieder ander, meester Luz! want ik kan mij nog heel best herinneren, hoe gij mij verteld hebt, dat gij een goed jager zijt geweest." — "Toen ik nog op het groote land leefde, ja, toen meende ik heer over leven en dood van allen te zijn, wat geen menschelijk gezigt droeg. Toen ik hier kwam, had ik zelfs een geweer gekocht. Gij kunt het daar binnen naast de deur, nog zien hangen." — "En gij hebt er u nooit van bediend?" vroeg Marzou. - "Een enkele maal, op den eersten dag," zeide Marillas. "De veerschuit was vertrokken; ik bevond mij alleen, en wandelde mijne nieuwe bezitting eens rond, met het geweer op schouder, even als Robinson. De meeuwen, zeeraven en andere vogels, die nooit door jagers waren lastig gevallen, fladderden om mij heen, en er scheelde weinig aan, of zij waren op mijn hoofd gaan zitten. Het scheen wel, of zij mij tot heer van het eiland wilden maken. In het eerst dacht ik aan niets dan aan het genoegen van hen te zien en te hooren. Het was mijn gezelschap. Maar toen ik aan de rots kwam, in de nabijheid van de Spaansche kaap, herinnerde ik mij, dat ik een geweer had; werktuigelijk legde ik aan, en drie vogels vielen inderdaad in zee. Bij het schot waren de anderen weggevlogen. Weldra zag ik hen, de een na den ander, terugkomen en nedervliegen tot hen, die ik gedood had. Zij zweefden digt over het water heen, om hen geheel van nabij te kunnen zien, en vlogen toen onder groot geschreeuw weg. Eenige minuten later was er geen enkele vogel op het eiland meer te zien." — "Maar zij kwamen toch 's avonds weêr?" vroeg Marzou. — "Noch 's avonds, noch op een der volgende dagen," antwoorde Marillas. "Mijne rots was tot eene woestijn geworden, waar ik niets levends meer zag, en geen ander gedruisch meer hoorde, dan het loeijen der branding. In het eerst brak ik daar weinig mijn hoofd mede; maar van tijd tot tijd drong de eenzaamheid van buiten in mijn binnenste; ik werd treurig. Vergeefs zag ik naar alle vier de windstr uit; alleen de wolken zweefden over het eiland zonder eenig geluid te geven, en beneden haar br de zee. Eindelijk, op den zesden dag, vertoonden twee meeuwen aan de kust naar Engeland toe. waagde er mij niet aan, uit vrees van hen te ver; maar des avonds strooide ik graankorrels o rots. Den volgenden dag vertoonden zich weder m wen, vervolgens ook zeeraven, en zoo zijn ze van tot tijd allemaal weêrom gekomen, zoo als gij heb mijn gezelschap teruggevonden, en de duivel mij halen, zoo ik nog eens jagt op hen maak!"

"Ja," zeide Marzou, "dat is alles goed en we kan ik best begrijpen. Men kan zich met vogels behe als men geen andere conversatie heeft. Maar op groote land zoudt gij toch wel wat beters kunnen den." — "Dunkt u?" zeide de Bearner. "En wa ik vinden? Schurken, die elkander opvreten? Dat ik hier ook zien; ik behoef maar naar de vissche kijken." — "Nu, nu, vader Luz! gij hebt van weêr eene verschrikkelijke knorrige bui," zeide M glimlagchend; "er zijn overal echte Christene "Hebt gij die misschien gevonden?" vroeg Ma spotachtig. "Gij dien men in het dorp veracht dat gij den naam van uw vader niet kent?" — " een hard woord, dat gij daar zegt; maar ik zien te verduwen, zonder klagen." — "Natuurlij

vertrek van het eene en de aankomst van het andere bataillon, bevond zich de staf van het regiment, het korps muziekanten, aan het hoofd van elk batt. Om 9 ure heeft de batterij rijdende artillerie, onder kommando van den kapt. *Crommelin*, de residentie verlaten. Deze batterij werd uitgeleide gedaan door den generaal, provinciaal kommandant, den kolonel van het regiment dragonders, de officieren, van het korps met de muziek, benevens door den kolonel met den staf van het regement grenadiers en jagers. Zij werd vervangen door eene gelijke batterij, onder kommando van den kapt. Stoetwegen, uit Leyden gekomen.

— Den 1 Mei is de op 's rijks werf te Willemsoord nieuw gebouwde oorlogsschoener Makasser in dienst gesteld. Het bevel over dezen bodem is opgedragen aan den luit-ter-zee 1ste kl. jhr. Klerk. Dezelve zal, te gelijk met Zr. Ms. stoomschip Cycloop, de haringvloot vergezellen.

Het état-major is wijders zamengesteld: luits. ter zee 2de kl. *Jhr. J. C, H. Cliffort Kock van Breugel* en *J. Kleynsma; adelb.* 1ste kl. *J. A. Baart* de la *Faille;* offic. van gez. 3de kl. *A. B. K. van Eichstorff:* offic. van adm. *H. S. Bosschart.*

— Uit Willemsoord meldt men, dat het voorgenomen oefeningstitie-eskader eerst in het begin der maand Julij van daar zal vertrekken.

— Ofschoon men zich thans in redelijk goed weder verheugen mogt, heeft nogthans de schraalheid, die het voorjaarsweder doorgaans kenmerkt, ons nog niet geheel verlaten. De levensmiddelen blijven vooralsnog zich op hooge prijzen souteneren en het laat zich niet aanzien, dat dit spoedig veranderen zal. Ook het veevoeder wordt zeer schaarsch.

— Wij vernemen dat H. M. de koningin-moeder, na het voltrekken van het huwelijk Z. K. H. prins *Hendrik*, hare reize zal vervolgen naar het westelijk Europa (men zegt Warschau), ten einde eene ontmoeting te hebben met haren broeder, den keizer aller Russen. In wel onderrigte kringen wordt deze ontmoetiug in verband gebragt tot *onderhandelingen* en *voornemens*, welke niet zonder invloed kunnen zijn op den gang van zaken in Nederland.

— Men berigt ons, dat te Maastricht de oud-minister van binnenlandsche zaken, mr. *J. R. Thorbecke*, als kandidaat is voorgesteld voor het lidmaatschap der tweede kamer; terwijl te Roermond, als zoodanig is voorgesteld de heer mr. *Strens*, oud-minister van justitie.

— Wij vernemen, dat de buitenplaats van wijlen Zijne Em. den Baron *van Wijkerslooth*, bisschop van Curium, te Oegstgeest, bestemd is voor de opleidingen der R. K. kerk naar de buitenlandsche bezittingen en onder de Heidenen. Eerlang zullen de leeraars deswege aangewezen worden, en de opleiding van kweekelingen een aanvang nemen.

ENGELAND.

Londen, 21 April. In de op heden gehoudene zitting van het Hoogerhuis werd aan de regering gevraagd, of weldra eene wet zou worden voorgesteld, ter voldoening aan de met Frankrijk geslotene overeenkomst, betreffende het uitleveren van misdadigers. Lord *Clarendon* heeft hierop geantwoord, dat aan deze zaak te veel moeijelijkheden in den weg stonden, dan dat hij op deze interpellatie direct bescheid kon geven. Bij het vertrek van de post rigtte lord *Malmesbury* eene interpellatie tot de regering, betreffende de met de Vereenigde Staten aangeknoopte onderhandelingen over de kwestie der visscherijen.

— Men leest in de *Morning advertiser* het volgende: Uit eene goede bron vernemen wij, dat de Tories in het lagerhuis zich voorstellen, onder de leiding van den heer *Disraëli* en sir *John Pakington*, het door den heer *Gladstone* ingediende budget den oorlog aan te doen. Hunne pogingen zullen echter niets vermogen en dit zullen zij zelven wel inzien, daar toch hoogst waarschijnlijk geen enkel parlementair besluit kan worden genomen zonder de medewerking der ultra liberale partij, zullende deze partij onder de tegenwoordige omstandigheden wel geene gemeene zaak maken met de Tories.

— Eene petitie, onderteekend door drie honderd Israëlieten van Manchester, is het Lagerhuis aangeboden, inhelzende het verzoek, dat het Huis zich toch niet langer verzette tegen de toelating der joden in het parlement; hetgeen wel het merkwaardigste in deze petitie is, is dat zij door den bisschop van Manchester wordt ondersteund.

— Volgens eene zeer naauwkeurige opgave waren aan de spoorwegen in Engeland en het land van Wallis, op het einde van 1852 werkzaam 55,331 personen. De lengte dezer wegen was 5 433 mijlen, bedragende het getal der stations 1790; bij één jaar tijds had er eene vermeerdering van plaats van 3352 personen, 233 mijlen wegs en 171 stations. In Schotland telde men op hetzelfde tijdstip 8,271 personen, 961 mijlen wegs, 182 stations en 8,999 geëmployeerden, toonende dit eene vermeerdering van 43 mijlen wegs, 18 stations en 522 personen.

— Volgens de *Morning Chronicle* zou admiraal *Dundas* den 18den dezer last hebben bekomen, om van Malta naar Smyrna te verzeilen.

— De zaak der hier gevondene krijgsmaterialen, welke men spottenderwijze het buskruid - verraad noemt, is tot nog toe met eenen sluijer van geheimzinnigheid omgeven. De *Times* schijnt de geheele zaak aanvankelijk al grootelijks overdreven te hebben; dit begrijpende en niet gaarne belagchelijk zijnde, onderzoekt zij thans het vermeende complot met eenen ijver en eene drift, eenen advokaat der kroon waardig. *Kossuth*, die zich tot nog toe schuil gehouden heeft, is thans voor den dag gekomen met eene formeele ontkenning, van eenig deel aan het feit te hebben. Hij heeft ook eenen brief geschreven aan lord *Dudley Stuart*, een der leden van het parlement, van den volgenden inhoud:

Alpha-Road. St. John's Wood, 15 *April.*

Mylord! Hetgeen de *Times* heden meldt, omtrent eene huiszoeking in mijne woning en de ontdekking en inbeslagneming van eenen mij toebehoorenden voorraad krijgsmaterialen, is van allen grond ontbloot. Het zou ook niet wel mogelijk zijn geweest, zoo in het door mij bewoonde als in eenig ander huis in Engeland eenige mij toebehoorende ammunitie in beslag te nemen, om de doodeenvoudige reden, dat ik in Engeland niets bezit, dat er maar in het minst op gelijkt. Doch, zoo ik al deze beschuldiging van mij afwerp, wensch ik echter, een iegelijk wel degelijk te doen begrijpen, dat ik volstrektelijk niet mijne vijandige gezindheid jegens de onderdrukkers van mijn land tracht te verbloemen, hebbende ik het onwrikbaar besluit genomen, mijn vaderland van hun juk te bevrijden. Mijn geheele leven wensch ik te wijden aan het doel, hetwelk ik immer zal beoogen, en bij de middelen, die ik er toe zal aanwenden, zal ik mij aan niets storen, zoo zij slechts niet strijden met de eer, de gewoonten en de wetten van het land, waarheen mijn noodlot mij heeft gedreven. En daar eer en gewoonten nimmer kunnen beletten, krijgsmaterialen en ammunitie te hebben, welke zoodra de tijd daartoe zal zijn gekomen, ten dienste van mijn land moeten worden aangewend, verklaar ik, dat ik er bezit, doch in die landen, waar de wetten het mij toestaan zelfs met de voornemens, voor welke ik hier openlijk uitkom. Ik heb geenen krijgsvoorraad in Engeland, dewijl, gelijk men mij heeft gezegd, de wettigheid van zulk een bezit zou kunnen worden bestreden.

— Koningin *Victoria* en haar jonggeborene, bevinden zich tot nog toe zeer welvarende. Men wil, dat de jonggeboren prins tegen het laatst van Junij zal worden gedoopt, zullende hij alsdan de namen ontvangen van *Leopold George Duncan Albert*. De koning van Hanover, de prins van Hohenlohe-Langenburg en de prinses van Pruissen zullen bij die plegtigheid tegenwoordig zijn.

— In de zitting van het Lagerhuis van 2 Mei, is het budget des heeren *Gladstone* aangenomen.

— Er heeft zich weder eene nieuwe aanleiding tot verschil tusschen het Weener kabinet en onze regering opgedaan. De heer *Sichel*, zoon van eenen handelaar te Manchester, werd op zijne reis van Genua naar Milaan, alhoewel hij een paspoort had, op de grenzen aangehouden, en te Milaan tien dagen lang, waarvan negen dagen in het geheim, gevangen gehouden. De Engelsche consul te Venetie heeft slechts met groote moeite verlof voor den gevangene verkregen, om aan zijne familie te schrijven. Dit schrijven ontvangen hebbende, wendde de heer *Sichel* zich dadelijk tot de regering. Dien eigen avond nog — antwoordde men hem — zou lord *Clarendon* eenen koerier naar Weenen zenden met eene nota aan onzen afgezant aldaar. De regering van Milaan heeft de borgen geweigerd, welke haar door den heer *Sichel*, hunnen gevangene, onder de rijkste inwoners dier stad werden aangewezen. Men verklaarde hem, dat hij in de gevangenis zou blijven, tot dat men regtstreeksche bevelen van Weenen zou hebben ontvangen.

— Een zeer uitgestrekt kamp is in aanleg te Chobban-Common, in den omteek van deze stad. Dit kamp zal 10,000 man kunnen bevatten. Het te Windsor liggende korps der Genie heeft order bekomen, het kamp van water te voorzien en te zorgen, dat in de stallen een genoegzame voorraad voeder zij. Lord *Hardinge* is met het opzigt over een en ander belast, zullende de hertog *van Cambridge* het bevel over het kamp bekomen.

DUITSCHLAND.

De heer *Ettenreich*, die krachtig heeft bijgedragen tot bescherming van den keizer, tijdens den aanslag op diens leven, is door den keizer tot den adelstand verheven.

— De messenslijper *Slaby*, bij wien de koningsmoorder *Libenyi* het mes, waarmede hij den aanslag tegen den keizer heeft beproefd, geslepen heeft, is door den krijgsraad tot drie maanden gevangenis veroordeeld, ofschoon het niet gebleken is, dat hij medepligtig geweest is aan de misdaad.

— De regerende Vorst van Montenegro is den 28sten April door den keizer in een bijzonder gehoor ontvangen, waarin hij hem dank heeft gezegd voor de door Oostenrijk aan zijn land bewezen diensten.

Berigten uit Montenegro melden, dat de Grahovianen eindelijk door de Turken zijn in vrijheid gesteld. Zij zijn echter op zulk eene onmenschelijke wijze door de Turken behandeld, dat onderscheidene hunner of zijn gestorven of er als geraamten uitzien. Men gelooft, dat al deze barbaarschheden wederom tot reclamatiën van de zijde van Oostenrijk, aanleiding zullen geven.

— Uit Berlijn wordt berigt, dat door den heer *Otto* dezer dagen in de kamer eene memorie ter tafel gebragt is, waarin verlangd wordt, dat de R. K. Kerk in al hare oude bezittingen zal worden hersteld, en o. a. het regeringsgebouw te Dusseldorp, dat in vroegeren tijd een Jezuïten-collegie was, aan die worden terug gegeven. Aan den anderen kant trekt het de aandacht, dat een gedeelte van de liberale partij in deze kamer zich verklaard heeft tegen een post van 50,000 th., bestemd voor het Evangelische kerkgenootschap. Uit deze laatste omstandigheid maakt men op, dat men de regering geen middelen wil geven om seminarien te stichten, zoo als er tegenwoordig een te Wittenberg bestaat, waar eene piëtistische geest heerscht, met welke men alles behalve gediend is.

— Volgens de *Deutsche Volkshalle* is dezer dagen te Koblents, in de Katholieke kerken, op grond der Pauselijke Encyclica aan de Duitsche bisschoppen, eene circulaire van den bisschop van Trier aan de geestelijkheid dier diocese voorgelezen, bij welke bepaald wordt, dat in plaats der tegenwoordig bestaande minder strenge praktijk ten opzigte van gemengde huwelijken, voortaan te dien opzigte streng zal worden vastgehouden aan de kanonieke regelen, zoo als dit reeds vroeger in de overige Katholieke landen het geval geweest is.

— De nieuwe Amerikaansche ontdekking der tafelbeweging is, een onderwerp, dat de inwoners van Weenen ten zeerste bezig houdt.

Eenige dagen geleden, zoo schrijft men uit Weenen, verscheen er in de *Augsburgsche Gazette* een brief omtrent de *Tafelbeweging*, die hier onmiddelijk een gemengd gevoel van nieuwsgierigheid en ongeloof te weeg bragt. De eerste had echter de overhand en sedert drie dagen spreken en denken de inwoners van Weenen over niets anders, dan over deze nieuwe Amerikaansche ontdekking. Van de ontelbare proefnemingen zijn er echter verscheidenen mislukt. Een ooggetuige verhaalt dat Zondag avond vijf leden van onze regtsgeleerd-politieke leesvereeniging, mannen van verschillenden ouderdom, zich rondom eene kleine tafel met twee pooten plaatsten en aldus een magnetischen ketting vormden, volgens de aanwijzingen door Dr. *Andree* van Bremen in den bovengenoemden brief gegeven. Na ongeveer vijf kwartier begon de draaijende beweging en die proef werd in tegenwoordigheid van vijftig personen genomen. De *Weiner Zeitung* vermeldde gisteren twee andere proefnemingen, waarbij de tafels gebroken werden. Ook werd in het huis van een mijner vrienden gisteren avond eene proef in mijne tegenwoordigheid genomen. Eene ronde gepolijste eettafel, die op één basis rustte, werd op den met een karpet overdekten vloer geplaatst. (Dr. *Andree* beveelt het gebruik van een karpet aan.) Drie dames en vijf heeren zetteden zich rondom die tafel en vormden een magnetischen ketting. Die ketting wordt gevormd door dat ieder persoon zijne handen ligtelijk op den rand der tafel, en den pink van zijne regterhand op die der linkerhand van den naast hem zittende persoon legt. De stoelen moeten een voet van elkander staan en de kleederen dier personen mogen elkaar niet raken: evenmin hunne voeten aan de tafel, terwijl vooraf alle ringen en armbanden moeten worden afgelegd.

Nadat de proef ongeveer een uur geduurd had begon de tafel zich bijna onmerkbaar, golvende te bewegen. Eenige minuten daarna deed zij krampachtige rukken regts en links en eindelijk draaide zij regtsom haar as met zulk eene kracht, dat de personen, die den ketting vormden en intusschen opgestaan waren, genoodzaakt werden hard te loopen om met die nieuwe soort locomotief een gelijken tred te kunnen houden. Die beweging was zoo snel dat de omstanders weldra de eerste vertoonders moesten vervangen. Wanneer een persoon den ketting verliet en een ander in zijne plaats kwam, vond er eene ligte afbreking van den electrischen stroom plaats, doch binnen twee of drie minuten danste de tafel weder door de kamer even als te voren. In den loop der proefneming, die in het geheel negen kwart uur duurde, was het duidelijk te bespeuren, dat sommige personen veel meer magnetische kracht bezaten dan anderen. Wanneer de tafel door het vormen van een nieuwen ketting ongeneigd scheen voort te dansen, kon een heer van groote kracht

---

klaag ook over mijne koorts niet. Wat men niet verhinderen kan, verdraagt men stilzwijgend; maar op den duur ontstaat daaruit eene diepvretende wonde. Ik weet daarvan te vertellen; want ik behoor, even als gij, tot hen, die geene familie hebben." — » Gij, meester Luz?" — » Ja, en men heeft het mij zoo dikwijls verweten, dat ik eindelijk het land heb moeten verlaten. Nu, men gewent zich aan alles, en het leven duurt maar eene poos, zoo als men zegt. Het zal u nu misschien duidelijk zijn, waarom ik liever met meeuwen dan met menschen bijeen woon." — » Ik begrijp u, goede vader Luz!" antwoorde Marzou, die deelnemend nader bij trad. » Och ja, ik begrijp u volkomen; want ik heb uren dat ik wel op een verlaten eiland zou willen vlugten, om geen menschelijk woord meer te hooren."

Marillis keek hem aan. » Inderdaad?" zeide hij plotseling. » Welnu; beste jongen, wat belet u om herwaarts te komen? Mijne hut heeft plaats voor twee en dat gij bij mij geen gebrek zult lijden, weet ge ook." — » Gij zijt zeer goed, meester Luz!" antwoordde Marzou, » maar ik ben niet alleen, ziet gij! er leeft daarginder nog een knaap, die zijnen broeder niet ontberen kan," — » Jaumic?" riep de zieke. » Breng hem mede. Ook voor hem zullen wij wel een schotel en eene bank vinden. Van allen, die ik hier en elders heb gezien, hebt gij mij een weinig vriendschap bewezen. Wilt gij, dan sluiten wij een verbond van driën. Gij zult uw aandeel aan de winst hebben, en *Saint Sequari* (*) moge mij verbranden, wanneer het uwe niet grooter zal zijn dan het mijne." — » God vergelde u zulk eene grootmoedigheid!" riep de kâdraaijer getroffen. » Sedert ik denken kan, heeft niemand mij zoo vriendelijk toegesproken. Gij zijt de eerste, die als een vriend, als een vader tot mij spreekt en al mogt ik zoo oud worden, meester Luz, als de rotsen van uw eiland, ik zal het nooit vergeten, maar u tot mijnen dood dankbaar zijn met al mijn hart." — » Derhalve afgedaan! Gij komt?" riep de Béarner.

Marzou scheen een weinig verlegen, en antwoordde aarzelend: » Ik zou wel willen,.... ja, ik zou zeer gaarne willen,.... maar men heeft denkbeelden,.... en dan zijn er dingen,.... gewoonten.... Gij zult mij wel begrijpen, ik.... kan niet...."

De sombere blik van den zieke rigtte zich vast op Marzou, die blozend de oogen nedersloeg en zweeg.

» Ik zie, dat gij niet voor den dag durft komen met hetgeen u op het hart ligt. Maar laat hooren, hebt gij iets voordeeligers voor u?" — » Niets," gaf de kâdraaijer ten antwoord, zonder de oogen op te slaan. — » Wat houdt u dan op het groote land terug, indien het noch eigenbelang, noch gewoonte, noch vermaak is?"

(*) Zekere heilige, die de menschen laat verdroogen,

Louis schudde het hoofd.

» Nu, dan is het duidelijk — het is eene vrouw!" riep de Béarner.

Marzou sidderde, en staarde achter zich, alsof hij bang was, dat men hem hooren kon. De zieke trok de ossenhuid met eene beweging van verdriet digter om zijne schouders. » Eene vrouw!" herhaalde hij op een spotachtigen toon. » Dat had ik immers dadelijk moeten raden! Zoodra de vogel vliegen kan, moet hij immers naar het nest dragen! En hoe ver zijt gij met uwe liefdeshistorie? Spreek! Niet waar, zij staat nog in vollen bloei? Maar zijt hij niet bang, dat er een kink in den kabel komt? Ik heb ook van die taart gegeten, toen ik nog mijne melktanden had. Ik denk, dat gij wel goed uit uwe oogen gekeken zult hebben, en uwe liefste een mooi dingetje zal wezen." — » Het is zoo een eerlijk meisje, als gij zien kunt," gaf Marzou met eenige vastheid ten antwoord. — » Denkt gij?" zeide de Béarner spotachtig. » Ja, ja, mijn zoon! gij hebt een klaverenvier gevonden; dat is altijd zoo op uwe jaren. Ik zou alleen maar willen weten, of gij, bij het tellen, niet dubbel gekeken hebt. Dat zal Goron mij wel dadelijk willen zeggen." — » Om 's Hemels wil, spreek niet met Goron daarvan!" riep Louis, in ernst ongerust: » noch met Goron, noch met den langen Luriat."

(*Wordt vervolgd*).

en omvang hare slapende krachten altijd onmiddelijk weder gaande maken. Deze omstandigheid gaf sommige personen aanleiding te denken, dat hij door een of anderen kunstgreep, bijv. door de palmen zijner handen op de tafel te drukken, haar de beweging gaf. doch tot overtuiging dat zulks het geval niet was, haakte hij zijne pinken in die zijner buren en raakte de tafel ter naauwernood met het uiterste zijner duimen aan. Indien de kleeding van een der schakels in dezen ketting werd aangeraakt, ontsnapte de magnetische straal en de tafel stond stil en hetzelfde werd te weeg gebragt wanneer een der omstanders haar aanraakte.

De gewaarwordingen die de uitvoerders bij zich zelven opmerkten, alvorens de magnetische straal gelijk door alle schakels van den ketting was verspreid, waren van zeer verschillenden aard. Algemeen werden hitte, tinteling, klopping in de handen en armen en pijn in het hoofd waargenomen. In twee gevallen vielen de dames in zwijm; maar zulks is niet te verwonderen, dewijl er iets spookachtigs in de geheele zaak ligt. Een politieagent, die zich eensklaps in tegenwoordigheid van een gezelschap tafeldansers mogt bevinden, zou hen zeker voor een troep zamenzweerders houden, juist elkander getrouwheid zwerende. De gelukkige tafelbewegers zien er (in beweging namelijk) uit als zoo vele toovenaars en waarzeggers.

Het boven vermeld huis verlatende, zegt de schrijver van dien brief vervolgens, ging ik naar de Club van koophandel, alwaar eene proefneming mislukt was. Een heer, den ketting verlatende, verzekerde dat zijn horologie gedurende de proefneming achteruit was gegaan. Die verzekering verwekte op dien oogenblik veel gelach, maar mijn eigen uurwerk, stond dezen morgen zeven-en-twintig minuten te laat.

FRANKRIJK.

Uit Frankrijk valt, sedert onze berigten, geen staatkundig nieuws van eenig bijzonder belang te melden. Het staatkundig leven schijnt in dit land geheel uitgebluscht te wezen. Wel spreekt men van het ontwaken van socialistischen geest op sommige plaatsen; maar wat daaromtrent verhaald wordt, is zoo onbeteekenend, dat het schier de moeite niet beloont er iets van te melden.

— Het gerucht vindt algemeen geloof, dat het Fransche eskader in de Middell. Zee bevel zal bekomen, om terug te keeren. Gelijk vroeger. naar aanleiding van een artikel in de *Patrie* is gemeld, heeft het eskader op zijne reis naar den Archipel, met zeer slecht weder te kampen gehad. waardoor onderscheidene schepen schade leden. Die schade moet echter door de *Patrie* een weinig te gering geschat wezen, blijkende thans o. a. dat de drie schoonste schepen van het eskader (*Ville de Paris*, *Napoléon* en *Montobello*) dusdanige avarij bekomen hebben, dat het volstrekt noodzakelijk is ze te kalefateren. In een gelijk geval zoude een Engelsch eskader zijne reparatiën te Malta bewerkstelligd hebben; eene dergelijke maritime positie ontbreekt Frankrijk, en wordt daarvan thans het nadeel zeer ondervonden. Wel schijnt het te blijken, dat admiraal *Dundas* den Franschen admiraal aangeboden heeft met het eskader te Malta in reparatie te komen, maar dit aanbod kon niet worden aangenomen; men wilde namelijk geen precedent daarstellen, dat; in een tijd van crisis, wel eens tot eene overrompeling zou kunnen leiden.

— De maarschalk *de Saint Arnaud* heeft de teugels van het bewind in zijn ministerie weder opgevat en schijnt zich volmaakt wel te bevinden.

— In het kamp Saint-Omer, waar de divisie-generaal *Canrobert*, een der aides-de-camp van den keizer het bevel zal voeren, zullen, naar men verzekert, acht duizend man van vele wapens bijeengetrokken worden. De troepen zullen reeds den 16 Mei vereenigd zijn en tot half September in het kamp verblijven.

— Men weet dat *Gaillard*, de vermoedelijke uitvinder en hoofdvervaardiger van de helsche machine van Marseille, eenigen tijd op het eiland Malta heeft doorgebragt. Men verhaalt thans, dat toenmaals een Fransch policie-agent naar Malta is gezonden met den geheimen last, om *Gaillard* op de eene of andere wijze aan boord van een Fransch vaartuig te lokken. De toeleg mislukte echter geheel, doordien *Gaillard* van de zaak de lucht kreeg; de policie-agent was toen zelf verpligt in allerijl te vlugten, vermits eenige te Malta aanwezige uitgewekenen de hevigste bedreigingen tegen hem hadden geuit.

— Eene vreemde gebeurtenis bragt onlangs verscheidene inwoners van den Fauburg Saint-Martin (Parijs) in opschudding. Eene jonge dame, wier man eene eervolle positie in de maatschappij bekleedt, raakte verliefd op een winkelbediende, zoodat zij zich ten laatste tot een *rendez-vous* op zijn kamertje, dat vijf verdiepingen hoog was, liet overhalen. Deze bijeenkomsten vermenigvuldigden zich van dien tijd af aan, tot dat haar echtgenoot, de lucht gekregen hebbende van de menigvuldige uitstapjes zijner wederhelft, haar gisteren op de hielen volgde, zoodra zij uitging; zoodat hij bijna ter zelfder tijde als zij, de deur van het kamertje bereikte. Deze echter werd terstond na haar binnentreden gesloten, tot grooter ergernis van den man, die. nu voor een toegegrendelde deur staande, met verdubbelde slagen begon te kloppen; daar men echter geene haast maakte, hem intrede in het kamertje te verschaffen, begon hij al met zijne magt met den voet op de deur te bonzen, ten einde zich dus zelven toegang te verschaffen.

De jonge vrouw had weldra de stem van haar echtgenoot herkend; en geheel onder den indruk van den schrik, kwam zij tot het besluit, om de beddelakens aan elkander te knoopen, die vast te hechten aan het vensterraam, en aldus langs dezen gewaagden nitweg te ontsnappen aan het gevaar, dat haar dreigde.

Reeds had zij zich langs een gedeelte van de ontzettende hoogte nedergelaten, toen hare krachten haar begonnen te ontzinken, en zij boven den afgrond bleef hangen, tot grooten schrik der nabij zijnde bewoners, die uit hunne ramen het verschrikkelijke tooneel aanschouwden. Gelukkig vond toen plotseling haar voet een steunpunt op het balkon eener lagere verdieping. Daar gekomen, haastten de buren zich, om haar aan het gevaar te onttrekken, waarna zij met haar echtgenoot zich naar de gezamenlijke woning begaf, die van dit alles acte had genomen, ten einde eene wettelijke echtscheiding te vorderen.

— Te Besançon stierf dezer dagen eene vrouw in den ouderdom van 104 jaren en 8 maanden. Zij was twee malen gehuwd geweest.

— De *Moniteur Universel* bevestigt in zijn nommer van 1 Mei, een gerucht dat reeds sedert eenige dagen te Parijs in omloop, doch toen voorbarig was. De zwangerschap der keizerin, die omtrent twee maanden dagteekende, heeft in den avond van 29 April een ongunstigen afloop gehad. Reeds Maandag ll. moeten geneesheeren en bijzonder de verloskundige, de heer *P. Dubois*, deze gebeurtenis hebben voorzien; daar echter de verontrustende verschijnselen sedert den nacht van 27 April schenen te verdwijnen. begon de keizer, die de zaak minder donker inzag dan de geneesheeren, zich te vleijen, dat de zaak goed zou afloopen, en had dientengevolge reeds last gegeven, om eene plegtige mis tot dankzegging aan den Hemel te vieren. Nog ten 5 ure avonds dicteerde hij eene dépêche aan de hertogin van Alba, waarin de gunstige afloop van de zaak gemeld werd; een uur later moest hij eene geheel tegenovergestelde mededeeling aan den minister teekenen. Overigens schijnt deze gebeurtenis geen verdere nadeelige gevolgen voor de keizerin na zich te zullen slepen. Het is echter wel waarschijnlijk dat na een geval, als dit, dat voorzigtigheid aanspoort, van de voorgenomene reizen vooreerst niet komen zal en dat de keizer en keizerin zich dezen zomer op den duur te St. Cloud zullen vestigen.

TURKYE.

Men heeft eindelijk regtstreeksche berigten uit Konstantinopel, loopende tot 15 dezer. Zij behelzen geen woord noch van een opstand te Konstantinopel, noch van een moord te Brussa, zoodat deze mededeelingen bepaaldelijk onwaar zijn geweest. Konstantinopel was rustig, maar de bevolking verkeerde bij voortduring in eene levendige vrees. Zeker is het, dat men van weerskanten voortgaat met zich te wapenen, hoewel goed onderrigte personen nog altijd aan een vreedzamen afloop blijven gelooven. Hoe echter die afloop wezen zal, wie zal het wagen dit te beslissen.

De Oostenrijksche regering heeft bevolen, dat een naauwkeurig onderzoek zal worden ingesteld naar de oorzaken, die tot de overdreven telegrafische berigten uit Konstantinopel hebben geleid, ten einde door een streng voorbeeld, dat misbruik van den telegraaf in den vervolge te voorkomen.

Een later berigt loopend tot 18 dezer, per telegraaf ontvangen, bevestigt bovenstaand berigt in allen deele.

— Hoewel de Engelsche vloot bij het afzenden van de laatste berigten Malta nog niet verlaten had, scheen zij dagelijks het bevel te verwachten, om naar de Dardanellen onder zeil te gaan; deze beweging zou echter geen oorlogszuchtig karakter hebben.

— De berigten uit Alexandrie zijn van den 19 April. Zij bevestigen de vroeger gedane mededeeling, dat de bekwame onderhandelaar van den onderkoning van Egypte, belangrijke concessien van den Divan heeft verworven. Abbas-pacha is erkend en verklaard voor het hoofd der familie, zoo als dit *Mehemed-Alie* en *Ibrahim*-pacha waren, en de firman des sultans wordt dagelijks te gemoet gezien. Voortaan zullen alle betwistbare kwestien in Egypte behandeld en afgedaan worden, zonder beroep op Konstantinopel.

— Overigens bevestigen deze berigten de vroegere mededeelingen aangaande de concessiën aan de *Peninsular and Oriental Company* verleend, bestaande in eene vermindering van het tarief voor naar Indië bestemde goederen, door den agent dier compagnie te Alexandrië, aan de administratie van den doorvoer, ter overbrenging naar Suez, afgeleverd, terwijl de in Egypte aangebragte goederen, met dezelfde bestemming, hetzij van de *Oest. Lloyd* komende, hetzij van de *Messageries nationales*, hetzij van bijzondere handelaren. slechts aangenomen en door Egypte vervoerd zullen worden tegen veel verhoogde transportkosten, zoodat een enorm verschil van circa 40 pCt. tusschen de beide tarieven bestaat. Door deze concessie is bovengenoemde compagnie in het bezit van een privilegie, dat haar het monopolie bezorgt van het vervoer van alle Europesche naar Indië en uit Indië naar Europa bestemde goederen. Men dacht te Alexandrië dat de handel er zich tegen verzetten zou en dat alle consulaire agenten aldaar dit protest zullen ondersteunen.

— Te Jeruzalem heeft den 24sten Maart eene ergerlijke gebeurtenis plaats gegrepen. De leden van de Engelsche missie tot bekeering der Israelieten, hadden dien dag eene *meeting* gehouden voor de groote synagoge, en bij die gelegenheid zich beleedigende uitdrukkingen tegen den Talmud veroorloofd, hetgeen ten gevolge had, dat een der aanwezige Israelieten in gramschap ontstak en eenen zendeling eene doode kat naar het hoofd wierp, hetgeen tot sein strekte van eene algemeene klopparty, waarbij de Engelschen uit het veld geslagen werden.

Kunsten, Wetenschappen, Landbouw, Nijverheid, Land- en Volkenkunde.

Is de teelt van de indigo nadeelig voor de rijst-kultuur?

(*Ingezonden.*)

Dit is eene kwestie, waarover de meeningen zeer uit een loopen; sommige beweren, dat de indigo-kultuur die der rijst benadeelt, en dat op grond daarvan geene grootere uitbreiding aan de indigo-kultuur in de Vorstenlanden moet worden gegeven.

Daar de uitbreiding daarvan op grond van die bewering te Djocjokarta reeds wordt bemoeijelijkt, zoo komt het ons doelmatig, ja noodig voor, aantetoonen, dat, verre van de rijst-kultuur te benadeelen, de indigo-kultuur, zoo als die te Djocjokarta wordt gedreven, dezelve bevordert.

Het eerste bewijs, dat kan worden aangehaald, is, dat de heer *van Nes*, als Commissaris der Vorstenlanden, een onderzoek heeft ingesteld, of de rijst-kultuur *al* dan *niet* benadeeld wierd door die der indigo.

Het resultaat van dat onderzoek was, dat de rijst-kultuur, sedert de instelling van de landverhuur te Djocjokarta, belangrijk was toegenomen, en zulks moest worden toegeschreven aan de daadzaak, dat de me[illegible] der landhuurders door het daarstellen van waterwer[illegible] eene belangrijke hoeveelheid gronden voor de rijst-k[illegible] tuur geschikt hadden gemaakt.

Velen zullen beweren, dat de sterke toeneming [illegible] bevolking in de residentie Djocjokarta toch die uitb[illegible] ding aan de rijst-kultuur zoude hebben gegeven, [illegible] dat eene meerdere benuttiging van rijstvelden voor [illegible] indigo-kultuur, noodwendig moest leiden tot geb[illegible] aan dat voedingsmiddel.

Eerstens is het nog de vraag, of zonder de landv[illegible] huur de bevolking zoo sterk zoude toegenomen zijn, [illegible] ten tweede, of de Javanen in staat zouden geweest z[illegible] die waterwerken, waaronder zeer kapitale, aantelegg[illegible] Daartoe toch wordt zamenwerking van eene meni[illegible] handen, door kracht van kapitaal, vereischt, waar[illegible] de Javaan buiten staat is.

Ten overvloede zullen wij nog trachten aantetoon[illegible] dat de rijst-kultuur op de huurlanden in geenen de[illegible] benadeeld wordt door het benuttigen van een gede[illegible] der rijstvelden voor de indigo-kultuur.

Het is algemeen bekend, dat het tweemaal 's ja[illegible] beplanten der velden met padie, zonder verwissel[illegible] van kultuur, nadeelig is voor dat gewas, eenen m[illegible] deren oogst geeft, en de gronden uitput. Zelfs is [illegible] eene circulaire missive van den Directeur der kult[illegible] aan de hoofden der gewestelijke besturen gelast, to[illegible] zien, dat niet meer dan eenmaal 's jaars dezelfde [illegible] den met rijst worden beplant.

Door de landhuurders wordt het uitsluitend bezit [illegible] dessa's met al de opbrengst aan de bevolking a[illegible] staan; van een goed bevolkt land beslaan de des[illegible] gewoonlijk 1/3 van de geheele oppervlakte. De la[illegible] huurder heeft verder het regt, om 2/5 van de gron[illegible] gelegen buiten de dessa's, te benuttigen voor de t[illegible] van indigo.

De bevolking behoudt dus voor haar gebruik 3/5 [illegible] de velden.

Nu is de eerste zorg van den landhuurder, to[illegible] zien, dat de velden der bevolking steeds behoo[illegible] worden beplant, omdat die moeten dienen ter ver[illegible] seling der indigo-velden.

De landhuurder verwisselt eenmaal 's jaars zijne [illegible] digo-velden, sommigen ook om de achtien maand[illegible] gewoonlijk 1/5 in November en 1/5 in Mei. De [illegible] wisselde velden worden dan onmiddelijk aan de be[illegible] king terug gegeven, om weder voor rijst-velden te [illegible] den gebezigd.

De bevolking geniet dus in de West-moesson ee[illegible] rijstoogst van 3/5 der velden.

In Mei daarop volgende wordt 1/5 der velden [illegible] wisseld met de indigo, en het verwisselde gedeelte [illegible] onmiddelijk aan de bevolking teruggegeven. Dat [illegible] wordt nu door de bevolking dadelijk weder met p[illegible] beplant, terwijl van de overige 2/5 van het aandeel [illegible] bevolking nog de helft wordt besteed voor rijst-veld[illegible] en de andere helft voor het tweede gewas, besta[illegible] uit aardvruchten, enz.

Hieruit blijkt dus, dat de bevolking van een ind[illegible] land te Djocjokarta elk jaar eenen rijstoogst trekt [illegible] eene oppervlakte velden, gelijkstaande met die van [illegible] geheele land.

Men zal nu zeggen, dat dus 1/5 van de velden [illegible] doende tweemaal 's jaars voor de rijst-kultuur w[illegible] gebezigd. — Dat is zoo, maar kan ook doelmatig [illegible] schieden op een land, dat van stroomend water is v[illegible] zien, (immers geen indigo-land heeft blijvende wa[illegible] zonder stroomend water) terwijl dat 1/5 gedeelte na t[illegible] padie-oogsten toch weder verwisseld wordt, ook is [illegible] eene, door veertienjarige ondervinding gestaafde d[illegible] zaak, dat verwisselde indigo-velden, in rijst-velden [illegible] schapen, niet alleen 30 pCt. meer afwerpen, dan [illegible] den, die jaar in jaar uit voor de padie-kultuur wo[illegible] gebezigd, maar zelfs een tweede ruime rijst-oogs[illegible] datzelfde jaar van zulke velden kan worden verkre[illegible]

De teelt der indigo blijkt hierdoor eene krachtige [illegible] mesting te zijn voor de rijst-velden, die wederkeeri[illegible] velden geschikt maakt voor de indigo-kultuur.

De reden hiervan is niet ver te zoeken, want, [illegible] halve dat de indigo-velden, door het afvallen der [illegible] derste bladeren der indigo-plant. door het regeln[illegible] begraven van het onkruid, en het verbranden der st[illegible] ken bij de verwisseling, eene niet onaanzienlijke [illegible] mesting ontvangen, — worden ook de gronden vo[illegible] indigo dieper beploegd, en beter en aanhoudender [illegible] gehouden en omgewerkt, dan de Javaan zulks [illegible] zijne rijst-velden gewoon is te doen.

Daardoor hebben die gronden in een jaar van [illegible] trekkelijke rust (daar toch de indigo, als eene g[illegible] ongelijksoortige plant grootendeels andere bestan[illegible] len voor zijn groei noodig heeft) gelegenheid, zi[illegible] herstellen, en uit lucht en water weder nieuwe best[illegible] deelen optenemen, welke later den wasdom van d[illegible] die weder bevorderen.

De teelt der indigo benadeelt dus in geenen dee[illegible] rijst-kultuur, ja bevordert die, en eene langdurig[illegible] dervinding heeft, zoo als boven gezegd is, te b[illegible] karta voldingend bewezen, dat goede voor de in[illegible] kultuur geschikte gronden, bij behoorlijke afwisse[illegible] onafgebroken met rijst en indigo beplant, niet [illegible] niet uitgeput, maar verbeterd worden.

Dáár, waar men dus, zoo als op vele plaatsen [illegible] Java, over uitputting van den grond door de in[illegible] kultuur spreekt, moeten *of* de gronden primiti[illegible] daarvoor geschikt zijn geweest, *of* de reden is te[illegible] ken in eene verkeerde behandeling of niet ge[illegible] verwisseling.

Wij meenen hiermede het doelmatige der indig[illegible] tuur, wanneer die op geschikte gronden en me[illegible] gedreven wordt, te hebben aangetoond, en durve[illegible] rustelijk iedereen, die niet met blind vooroordeel [illegible] landverhuur en indigo-kultuur behebt is, uitnoo[illegible] zich in persoon van het beweerde te komen [illegible] gen. (1)

Een planter.

(1) De kultuur van goede katoensoorten (Amerikaansche) ook thans te Djocjokarta gedreven. Deze kultuur zal waar[illegible] spoedig eene aanzienlijke uitbreiding ondergaan, en zal daa[illegible] der eene nieuwe bron van welvaart, zoo voor den planter, [illegible] den inlander kunnen ontstaan, te meer daar de katoenstruik [illegible] wordt op tegalgronden, die voor den rijstbouw en de indigo [illegible] ongeschikt zijn, en dus meestal onbenut blijven liggen.

Wij zullen daarop in een afzonderlijk artikel terug kom[illegible]

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag 22 Junij 1853, No. 49.

Advertentiën.

Op de vendutie van Donderdag aanstaande ten huize van den heer *F. N. von Ende* zal mede verkocht worden een span Macassaarsche wagenpaarden, zoomede eenige rariteiten. (422)

Op de vendutie van Donderdag zal worden verkocht een extra goed **Macassaarsch BENDYPAARD,** zijnde de goederen van af Dingsdag voor een ieder te zien. (436)

VENDUTIE

Op Donderdag den 23 Junij 1853, voor het commissiehuis van *John Pryce & Co.* van eene groote partij Champagne, Porter, Bronzen Hang- en Tafellampen, Hangstolpen, Odeurs, Toiletpoeder, Scharen en Pennemessen, Waslucifers, Spek in blikken, fraai Cristalwerk, een Eet- en Theeservies. Engelsche Tafelmessen, Timmermansgereedschappen los en in kistjes, fraaije Pleeten Presenteerbladen, Keukengereedschap, diverse IJzerwerk, Kleedspijkers, Schrijfinkt, enz., enz., alles behoorende tot de lading van het Nederlandsch schip *Vrienden*, kapitein *A. J. J. Tydeman.* (437)

De ondergeteekenden zullen op hunne vendutie van Donderdag den 23 dezer nog verkoopen 200 vaatjes *Boter* en eene partij *beschadigde Lijnwaden.*

(446) JOHN PRYCE & Co.

BATAVIA, 22 *Junij* 1853.

Vaupel & Co. zullen op hunne vendutie van Vrijdag den 24 dezer almede verkoopen eene partij *Palembangsche Matten.* (442)

Op de vendutie van Vrijdag den 24 Junij bij *Vaupel & Co.* zullen almede worden verkocht circa 20 kisten min of meer *beschadigde* $^5/_4$ $^6/_4$ en $^7/_4$ *Madapolams.* (447)

Op Maandag 27 Junij, zal te Bidara Tjina verkocht worden, eene Noria, zijnde een ijzeren waterrad waarmede één man binnen 2 uren, eene hoeveelheid water, genoegzaam om uitgebreide sawa's onder water te zetten, 25 à 30 voeten hoog kan opvoeren, Paarden waaronder 4 spannen goede Wagenpaarden, een zoo goed als nieuwe Toerwagen, een Weener Handwagen, een Kinderwagen, Bendy's, Boeren Wagens, Karren, Praauwen, groote Oliekuipen, Klapper- en Katjang Olie, Onrige Padie, Keukengereedschappen, Glas- en Aardewerk, Martevanen, Bloemen in potten, enz.

En Op Dingsdag den 28 Junij, het Meubilair, als: Banken, Stoelen, Tafels, Kasten, Ledikanten, Spiegels, Schilderijen, Hang- en Tafellampen, bijzonder goede Klokken en Pendules, Gouden Horologies, waaronder eene uitmuntende Chronometer, Etagère Voorwerpen, eenige Preciosa's, eene Billardtafel met toebehooren, enz. (416)

Iemand biedt zijne diensten aan tot het dubbele boekhouden in de Hollandsche, Engelsche, Fransche of Duitsche taal, adres bij de heeren Boekhandelaren alhier. (428)

WAGENVERHUURDERIJ te MEESTER CORNELIS

Verkrijgbaar Paarden en Wagens naar de ommelanden van Batavia tot Buitenzorg. (439)

COMMISSIEHUIS te *MEESTER CORNELIS.*

Champagne, Madeira en Seltzerwater in halve fleschen en kruiken, Manila Sigaren per 100 stuks, Zuren, Vruchten op Water en Brandewijn. (438)

COMMISSIEHUIS te *MEESTER CORNELIS.*

Met het schip *Willem Jacobus* ontvangen: Provisiën van het gerenommeerde merk *Philippe & Canaud* bestaande in Doperwtjes in boter, Julienne, Champignons, verschillend gevogelte met Truffles, etc. etc. Zoomede verkrijgbaar Boter, Hammen, Kaas en meer andere provisiën. (423)

Bij de wagenverhuurderij te Meester Cornelis is tevens opgerigt eene wagenmakerij, alwaar ook oude wagens vernieuwd en gerepareerd worden. (424)

Dahlia Bollen

verkrijgbaar bij
(443) N. VAN RIET.

Landmail-Koffers

met en zonder Foudraals en Engelsche Sloten, bij
(433) BRANDON & MEIJER.

DIAMANTEN SCHRIJFPENNEN

tot billijke prijzen bij
(434) BRANDON & MEIJER.

HEEREN MODE-ARTIKELEN

als: *Overhemden, Boorden, Cols, Zijden Doeken, Foelards, Handschoenen, Bretels, Kousen, Sokken, Borstrokken, Onderpantalons, Kamerjassen,* enz., enz., enz., hebben wij met de laatst aangekomen schepen op nieuw ontvangen.

(435) BRANDON & MEIJER.

KEIZERLIJKE JAPANSCHE KABAAIJEN bij

(430) A. VAN OMMEREN & Co.

BREVET VAN UITVINDING.

De ondergeteekende heeft de eer te berigten dat hij op nieuw PIANO's van *Parijs* heeft ontvangen.

Zelf Pianofabrikant zijnde, zoo heeft hij die verbeteringen er aan laten brengen, die het klimaat noodzakelijk vereischte. Hij durft gerust de verzekering te geven dat zijne Piano's de eenige zijn die hitte en vocht trotseren, guarandeert dezelve dan ook voor jaren, en beroept zich op die personen die bereids van hem gekocht hebben.

Voorts zijn bij hem verkrijgbaar *Orgels* en *Antiphonels, Viool-Etuis, Snaren* en *Strijkstokken* en repareert ook *Piano's* en *Orgels.*

(431) P. DUBRAY. *Weg van* Tana-Abang *bij het Kerkhof.*

Bij BONNIOL, Mr. Kleedermaker te Batavia.

Rokken en Jassen van zwart 1 kwaliteit	*f* 50,—
Militaire en Schuttersjassen van blaauw laken.	» 50.—
Broeken van zwart satin de laine. 1 kwaliteit.	» 25,—
Tricot-broeken (Bonjean) zwart	» 25,—
Tricot-boeken (gekleurd) van . . . . *f* 18.— a	» 22,—
Gekleurde zijden en zwart satijnen vesten *f* 10.— a	» 15,—

Wanneer men zelf de stoffe verlangt te leveren, is de prijs van het maakloon voor rok of jas *f* 25,—

Van een broek	» 6,—
Van een Vest	» 6,—

Hij vervaardigt eene geheele kleeding binnen den tijd van 48 uren. (277)

f 10000,—

à 6% op eerste hypotheek, te bekomen bij
(425) E. WYSS q.q., *Rotterdamsch Hotel.*

BANKACTIEN

worden gevraagd door
(414) E. S. VOUTE, *Makelaar.*

TE KOOP of TE HUUR

Een huis op Tana-Abang, thans bewoond door den WelEdelen Heer *R. P. Saul*, en

Een huis in den Gang Boentoeng, of kampong Scott, laatst bewoond door den WelEdelen Heer *C. Cristal.* Adres bij

(387) JOHN PRYCE & Co.

BATAVIA, 3 *Junij* 1853.

Een fraai welluidend mahonyhouten ORGEL in den vorm en grootte eener secretaire, spelende 30 aria's meest *Walzen, Galops* en *Polka's,* te bezigtigen bij den Makelaar *Voute* op Molenvliet. (429)

Parijsche Schrijf-Trousses

Van Leder met Koperen Kunstsloten expresselijk vervaardigd op de grootte van formaat-papier en aldus geschikt tot berging van alle *officiële stukken.* Deze Trousses zijn uitnemend dienstig voor HH. *Residenten, Controleurs* en *Ambtenaren in ambulante betrekking werkzaam,* vervangende op doelmatige wijze de blikken trommels.

(440) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

ontvingen Proefnummers en Programma van het nieuwe Politieke Dagblad

De GRONDWET.

Dit Blad, dat als orgaan van het afgetreden Ministerie *Thorbecke* mag beschouwd worden, verschijnt driemaal 's weeks te 's Gravenhage.

Prijs voor Nederlandsch Oost-Indië franco per landmail *f* 40.— 's jaars.

N°. 1—5 ligt ter inzage. (441)

Door *H. M. van Dorp,* te Batavia is uitgegeven: **KITAB** pada Menjatakan segala kabenaran *Agama Orang Kristen,* terkarang oleh **J. G. G. Bierhaus,** jang berchotbat *Indjil Jezus Kristus* di Negeri Batawie. Prijs 90 duiten. (444)

Door *H. M. van Dorp* is ontvangen de TEXT der navolgende OPERA's:

l'Ambassadrice, l'Ame en Peine, Belisaire, Charles VI., le Cheval de Bronze, les Diamants de la Couronne, l'Homme Noir, Don Pasquale, la Favorite, Haydée, Lucie de Lammermoor, Lucrece Borgia, la Reine de Chypre, l'Eclair, le Postillon de Lonjumeau, enz., enz., alsmede:

***Geerling,* de Nederlandsche Briefsteller,**

bevattende brieven over allerlei onderwerpen, alsmede Voorschriften bij Geboorte, Huwelijk en Overlijden; iets over Testamenten van onderscheidenen aard, enz., enz. Prijs *f* 6,— franco voor Java *f* 8,—. (445)

De Hut van *Oom Tom*

OF

Het Leven der Negerslaven in *Noord-Amerika,*

door HENRIETTE BEECHER STOWE naar het Fransch vertaald door W. L. RITTER, voorafgegaan door eene beoordeeling van GEORGE SAND.

Deze vertaling van het zoo beroemde werk *Uncle Tom's Cabin,* wordt uitgegeven door den boekhandelaar *H. M. van Dorp* te Batavia en zal in 8 of 9 afleveringen compleet zijn.

De prijs van het geheele werk is:

Voor Batavia	*f* 8,— rec.
» Java . . . . . met vooruitbetaling	» 10,— »
» de Buitenbezittingen met idem	» 12,— »

(393)

JAVA-BODE.

H. H. Inteekenaren op bovengemeld Blad, die geneigd zijn met hun abonnement voor het tweede halfjaar 1853 voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor toe te zenden, ten einde geene vertraging in de ontvangst te ondervinden en de uitgever in staat gesteld moge worden, de oplage bij tijds te regelen.

Prijs voor het tweede halfjaar:

voor Batavia	*f* 12.50.
» Java	» 15.—.
» de Buitenbezittingen	» 17,50.
» Nederland	» 22,50.

Brieven *franco* aan
den Administrateur van dat Blad,
(370) H. M. VAN DORP.

BATAVIA, 25 *Mei* 1853.

Het vertrek van het stoomschip *Macassar* naar Samarang en Soerabaya blijft bepaald op Vrijdag den 24 Junij des morgens ten 8 ure. Passage en nadere inlichtingen zijn te bekomen bij *de Agenten,*

(448) B. KOPERSMIT & Co.

Naar Samarang vracht en passage per Nederlandsch-Indische bark *Nagalaut,* gezagvoerder *J. Winter.* Adres

(427) JOHN PRYCE & Co.

ZEETIJDINGEN.

Aangekomen.

Brouwershaven 27 April. Alblasserdam, P. G. Pott, v. Batavia n. Rotterdam.

Texel, 27 April. Anna Margaretha, J. J. S. Ruhl, v. Wijnkoopersbaai. Henriette, J. W. J. Witsen Elias, v. Banjoewangie.

Vertrokken.

Hellevoetsluis 28 April. Neerlands Koningin, E. Vonck, n. Batavia. Julia, J. van Vollenhoven, n. Padang.

3 Mei. Amboina, H. Poort, n. Batavia.

Texel, 22 April. Susanna Geertruida, D. Steenveld, n. Batavia.

28. Ardjoeno, S. R. Post, n. Batavia.

3 Mei. Anna Maria Wilhelmina, G. C. Fischer, n. Batavia

Veere 28 April. Walcheren, J. E. Verhulst, (v. Middelburg) n. London en Australie.

Vreemde Havens.

London 20 April. In lad. Lewe van Nijestein, Borchers, n. Adelaide.

21. 's Gravenhage, Blok, n. Sydney; vertrok den 23sten v. Deal.

25. Walcheren, Verhulst, v. Middelburg, in lading n. Sydney.

30. Zeilkl. St. Michael, Plensinga, n. Hobart-Town.

Deal 21 April. Emilie, Kolf, (v. London) n. Hobart-Town.

1 Mei. Ardjoeno, Post, v. Amsterdam n. Batavia.

29. Neerlands Koningin, Vonck, v. Rotterdam n. Batavia.

Bij *Bevezier* 14 April. Schoonverbond, Veenstra, v. Amsterdam n. Batavia.

Bij *Torbay* 19 April. Max Theodoor, de Veer, v. Amsterdam n. Melbourne.

Bij *Singels* 28 April, Susanna Geertruida, Steenveld, v. Amsterdam n. Batavia.

Bij *Portsmouth* 29 April. Koningin der Nederlanden, Loos, v. Hartlepool n. Hongkong.

Bij *Poortland* 19 April. Doggersbank, Jansen, v. London n. Australie.

27. Willem en Karel, de Meester, v. Batavia n. Amsterdam.

29. Julie, van Vollenhoven, v. Rotterd. n. Padang.

Bij *Goudstaart* 16 April. Prinses Sophia, Matsen, v. London n. Sydney.

26. Stad Tiel, v. Batavia n. Rotterdam.

29. Adm. de Ruiter, Titsing, v. Batavia n. Amsterd.

Liverpool 20 April. In lad, Amicitia, Crap Hellingman, n. Sydney.

21. In lad. Javaan, Eylers, n. Batavia en Soerabaya. Holland, Meinders; Adolf van Nassau, Borchers, n. Sydney.

23. Catharina, Lamers n. Adelaide.

24. Jan Pietersz. Koen, Verloop; Vriendschap, de Boer, v. Amsterdam.

25. Java Courier, Reinits; Neêrlands Indië, Delcilsur, v. Amsterdam. Sara Alida Maria, Tekelenburg n. Adelaide. Zeilkl. Henriette Clasina, Hagen, n. Batavia en Singapore.

30. Zeilkl. Prins Maurits, Bart, n. Sydney.

Hartlepool 24 April. Koningin der Nederlanden, Loos, n. Hongkong.

Tafelbaai 28 Februarij. Dalrinde, Scott, v. Batavia n. Amsterdam.

San Francisco 1 Maart. Zeilklaar 's Hertogenbosch, v. d. Brink, n. Hongkong.

7. Zeilkl. Jan van Hoorn, Bouten, n. Hongkong.
18. Zeilkl. Willem III, v. d. Burg, n. Batavia.
Callao 1 Maart. Sicilie, Mink, v. Canton.

Schepen in Lading.

Rotterdam, Jacoba, E. J. Boursse Wels, n. Batavia. Maria Anna, L. G. Verbeek, n. id. Weltevreden, H. Teerlink, n. id.

Amsterdam. Luit. Adm. Stellingwerf, M. C. E. Mispelblom Beijer, n. id. Telegraph, J. B. Rolufs, n. id. Anna Christina, J. C. Joon, n. id. Goede Vertrouwen, F. C. H. Kock, n. id. Jacoba en Christina, J. C. Berk, n, id. Prins Hendrik der Nederlanden, P. Huidekoper, n. id. Zeevaart, J. A. Knaap, n. id. en Samarang. Stad Nijmegen, P. W. B. Mellink, n. id. en id. Cesar, S. Hooglandt, n. Samarang. Lodewijk Anthonie, M. de Wijn, n. Melbourne en Port-Philip. Phoebus, C. F. Beck, n. id.

Schiedam. Proteus, L. van Wagtendonk, n. China (via) Java.

Kort Handels-Berigt.

Rotterdam, 4 Mei. Koffij. Sedert ons vorig berigt bleef de markt in eene kalme stemming verkeeren en was de kooplust over het algemeen zeer gering. Intusschen bleven de prijzen genoegzaam gesontineerd en goed ord. Maatschappij Java werd onder 29½ C. niet aangeboden, hoewel hiertoe slechts bij behoefte verkocht wordt.

Suiker, ruwe. Dezelfde flaauwe gesteldheid in de markt blijft voortduren, en verkoopen zouden niet anders dan tot verdere verlaging tot stand te brengen zijn.

Rijst. In het laatst der vorige maand werden alhier uit de eerste hand afgedaan circa 2500 matten blanke Java per *Australie* tot *f* 7,— benevens circa 3000 balen per *van der Palm* tot dezelfde prijs.

Specerijen bleven over het algemeen onveranderd met weinig omgang. Van Peper werden gedurende de vorige maand circa 1100 balen omgezet tot 21½ à 22½ C. In de tweede hand blijft tot 22 à 22½ C. te koop. Notenmuscaat en Foelie nominaal op 205 à 210 C. Nagelen onveranderd.

In Java Tabak hebben sedert onze vorige weder geene omzettingen of aanvoeren plaats gehad en er valt geene verandering in dit artikel op te geven.

Huiden. Sedert ons laatste berigt was de handel in dit artikel levendig en zijn verkocht tot ferme doch geheime prijzen. 408 Buffelhuiden per *Maria* denkelijk tot 16½ C.; 2421 Oost-Indie per *Margaretha Ida* denkelijk 40 C.; 40 Buffel per dito denkelijk 18 C.; 1000 Oost-Indie per *Athenian* denkelijk 39 C.; 183 Buffel per dito denkelijk 32 C. In de laatste 8 dagen is de handel stiller doch blijven de houders ferm.

Indigo. De nog op den 2 dezer alhier geveilde 56 kisten Java Indigo van particulieren aanvoer zijn verkocht tot 385 à 545 C.

Gum Dammer. In de laatste dagen met meer vraag. Onder *f* 52,— à *f* 53,— is niet te koop.

Gum Elasticum zonder voorraad. Het artikel blijft coulant te realiseren.

Kajoe-Poetie Olie. De 200 flesschen per *Jacoba* zijn à *f* 3[1]/[16] verkocht, waarmede de voorraad in de eerste hand is opgeruimd.

Van Batavia Arak zijn sedert 22 dezer uit de eerste hand verkocht 50 leggers per *Cortgene* aanvoer 1852, prijs geheim, men zegt omstreeks *f* 140,— benevens 37 leggers per *Soolo* en 18 leggers per *Robert Small* aanvoer 1853 tot *f* 135 —, per *Alblasserdam* zijn 10 leggers alhier aangevoerd.

Scheeps-Berigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Naar.*
Junij 15	Engelsch	Mary Catharine	Buller.	Batavia	13 Junij	Falmonth.
» ....—	»	Armstrong	J. Elliot	London	14 Februarij	Hongkong
» 17	Amerikaansch	Gallego	J. Ellery	Shanghai	19 April	New-York
» 18	Nederlandsch	Walvisch	F. Schut	Batavia	15 Junij	Amsterdam
» ....—	»	Elisa Susanna	N. Dykema	»	8 »	Rotterdam
» ....—	»	Sagitta	D. Schaap	»	15 »	Amsterdam
» ....—	Engelsch	Panama	J. Merrit	Portland	26 April	Singapore
» ....—	Fransch		P. Rossa	Nantes	11 Maart	Batavia
» ....—	Nederl. Indisch	Atiatul Maulah	Said Bawadjer	Batavia	13 Junij	Padang
» 19	Amerikaansch	Menstril	W. Potter	Boston	27 Maart	Batavia
» ....—	Zweedsch	Swea	S. L. Ekstroom	Singapore		Hamburg
» ....—	Engelsch	Flora Kerr	W. Paul	»	4 Junij	London
» ....—	»	Helen Mary	R. D. Leag	»	2 »	Port-Philip
» ....—	»	Gem	T. A. C. Hadsson	»		Melbourn
» ....—	»	Jinto	Johe	Whampoa	11 Mei	London
» 20	»	Rance	T. Grierson	Adelaide	16 »	Singapore
» ....—	»	Sylph	C. Thomson	»	17 »	»
» ....—	»	Dorothy	Adams	Singapore	— »	London

Aangekomen Schepen te *Batavia*.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Agenten.*
Junij 18	Nederlandsch	Nagasaki	Bunnemeyer	Singapore	1 Junij	van Ommeren, Rueb en co.
» ....—	Nederl. Indisch	Lachmadij	Sech Sahak	Rembang	11 »	
» ....—	» »	Tartar	Simpie	Cheribon	16 »	
» ....—	Nederlandsch	Zwaluw	Visser	Singapore		Haager en Schuurman
» 19	Nederl. Indisch	stooms. Langen Lamongan	Pa Sariema	Soerabaya	17 Junij	
» ....—	Deensch	Otto	Grounbeek	Singapore	27 Mei	Metzendorf, Wilmans en co.
» ....—	Hamburgsch	Christian	Binder	Canton	1 Mei	Bahre, en Kinder
» ....—	Nederlandsch	Z. M. Transportschip Merwede	kapt. luit. van Vreeland	Soerabaya	12 Junij	
» ....—	»	Z. M. stooms. Merapie	luit. t/z. 1 kl. Muller	Cheribon	19 »	
» ....—	»	Willem III	Van der Burg	California	20 Maart	B. Kopersmit en co.
» ....—	»	Ambarawa		Soerabaya		B. Sanier, Suermondt en co.
» 20	Amerikaansch	Pilot	Dunn	Manilla	11 Mei	Paine, Stricker en co.
» ....—	Nederl. Indisch	Adrak kool Hair	Koesnin Moestaher	Banjermassing	14 Junij	
» ....—	Nederlandsch	Vier Gebroeders	Van der Meulen	Singapore	6 »	B. Kopersmit en co.
» 11	Nederl. Indisch	stooms. Java	Worthington	»	17 »	Maclaine, Watson en co.
» ....—	» »	Jadul Karim	Said Atas	Rembang	19 »	

Vertrokken Schepen van *Batavia*.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
Junij 19	Nederlandsch	Dankbaarheid aan de N. H. M.	Kroel	Cheribon
» ....—	Nederl. Indisch	Sootban	Sech Bansier	Pontianak
» ....—	Engelsch	Palestine	Craeg	Samarang
» 21	Nederlandsch	Z. M. schoener Banda	luit. t/z. 1 kl. van Mossel	Koersstellende om de Noord-oost.

In lading liggende Schepen te *Batavia*.

Vlag.	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederlandsch	Duiveland *	Viersma		Maclaine, Watson en co.
»	Neptunus	Schuurman	Soerabaya	B. Kopersmit en co.
»	Willem Barends	Landzaat	Menado	»
»	Willem III	van der Burg		»
»	Vier Gebroeders	van der Menlen		»
»	Valparaiso	Kernkamp	Soerabaya	Haager en Schuurman
»	Rembrandt van Rhyn *	B. Grivel	Wynkoopsbaar	»
»	Zwaluw	Visser		»
»	Pieter Corneles 't Hooft *	Muntendam	China	B. Sanier, Suermondt en co.
»	Lourens Koster	Kleve		»
»	Ambarawa		Nederland	»
»	Dyonisia Catharina	Jaski	Soerabaya	Paine, Stricker en co.
»	Anna en Elize	Arenspoot		»
»	Mappa	Muller	Pekalongan	Kreglinger. Dummler en co.
»	Europa	Keus	Soerabaya	Reynst en Vinju
»	Heilige Vincentius van Paulo *	Leeflang	Nederland	de Weerdt, Ruyl en co.
»	Dolphijn	Brandligt	Tjilatjap	Tiedeman en van der Burg,
»	Hendrika	Admiraal	Japan	Reynst, en Vinju.
»	Borneo	Hauten	Soerabaya	
»	Nagasaki	Bunnemeyer		van Ommeren, Rueb en co.
Nederl. Indisch	Generaal Chassé	Rehling		Paine. Stricker en co.
» »	Zeelust	Sech Talap	Singapore	Coulster
» »	Orestes	Jo Ago	China	
» »	Marzoek	Sech Soenkap		Coulster
» »	Fathool Moebarak	Kasjan		
» »	Oey Sinjo	Kwik Samiang		
» »	Almanshoor	Said Alhabassy		
» »	Sachmadie	Sech Sahak		
» »	Tartar	Simpie		
» »	stooms. Laugen Lamongan	Sariema		
» »	Adrak Kool Hair x	Koenin Moestaher		
» »	Jadul Karim	Said Atas		
» »	Nagalaut	Winter	Samarang	John Pryce en co.
» »	Pylades	J. B. Perry		Maclaine, Watson en co.
» »	stooms. Java	Worthington		»
Engelsch	Rajasthan	Wood	Australia	»
»	Jenny Lind	LLoyd	Hobart Town	»
»	Jane	Henderson	Australie	»
»	Glendaragh	And. White	Cork	Pitcairn, Syme en co.
»	Caroline Agnes	Morris	Rotterdam	Morgan, Melbourn en co.
»	Derwent	Sardine	Port-Philip	Hunter, Houghton en co.
»	John Patchett	Stapelton		»
»	James Turcan	Alister	Singapore	Martin. Dyce en co.
Amerikaansch	Ariel	Eages	Hongkong	Paine, Stricker en co.
»	Montery	Crow	Californie	»
»	Seneca	van Hagen		»
»	Torrant	Copps	China	»
»	Pilot	Dunn	Ceylon	»
Russisch	Sylphide	Idman		»
Belgisch	Atalante	Veuts		Busing, Schroder en co.
Bremer	Livonia	Hunteman	Nederland	»
»	Duitschland	Lauw	Canton	Kreglinger, Dummler en co.
Zweedsch	Sir Robert Peel	Soron	Nederland	Pitcairn. Syme en co.
Deensch	Otto	Groenbeck		Metzendorf, Wilmans en co.
Hamburgsch	Christiaan	Bender		Bahre en Kinder

De Nederlandsche Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *.

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met het Ned. schip *Anne en Elise*: de heer *G. H. Arenspoot.*

Met het N. I. schip *Tartar*: de heer *P. A. Visser.*

Met het N. I. stooms. *Langen Lamongan*: de heeren *Etty. — Pers. — Medjer.*

Handels-Berigten.

Aanvoer.

Van Singapore per ned. schip *Zwaluw*, kapt. Visser agt. Haager, en Schuurman.

5 vn. olie. *Tjia To.*
1700 planken. 2 vn. visch. *Said aloewie Satrie.*
1050 planken. 1 kt. wijn. 10 zakk. gram. *Martin, Dyce en co.*
77 mn. visch. *Lim Hoa.*
19 kn. manufact. *Pitcairn, Syme en co.*
100 zakk. tarwe. 100 zakk, zaad. *Joakim.*
8 bn. manufact. 3 pott. ghie. *Sheppen.*
1307 planken. *Siad Oembarak bin Diap.*
1483 idem. *Andreas.*
1993 idem. *Aganoor.*

Van Toeboalie per ned. ind. bark *Almansoor*, gez. *Sech Acht. bin Labiek Jamanie.*

11 kn. kleederen. *v. d. Broek en co.*
30 catj. was. *Gezagvoerder.*
en *Gouvernements.* tin.

Van Singapore per deensch schip *Otto* kapt. Gronnebeek agt. Metzendorff, Wilmans en co.

119 zakk. salpeter. 10 do. zaad. 32 bn. goenie zakk. 300 kn. venst. glas. *de Agenten.*
340 kn. sagomeel. 130 do. sago. *Hunter Houghton en co.*
1 partij sandelhout *Kreglinger, Dummler en co.*
4935 st. planken. 170 pak touwwerk. *Johan Arathoon.*
2000 st. planken. *Andreas.*
1200 st. planken. 50 zakk. salpeter. *Joakim.*

Uitvoer.

Naar Pontianak per ned. ind. bark *So-Ootban* gez. Sech Mochamat bin Achmat Banseer.

1 kt. madapoll. 5 ps, woll. dekens. 1 roll. ginghams. 2 ps. batiek slendangs. 7 doz. eur. doeken. 3 pak do. naaigaren. 1 kt. do. sarongs. 5 st. eur. chitsen. 3 do. zwt. katoen. 3 rol chin. zijdegoed 1 pak naaigaren. 33 fl. reukende olie. 2 st. eur. chits. *Sech Mocht. Jufrie.*
83 pic. salpeter. *M. G. Joakim.*
8 st. arab ginghams. 4 ps. kat. sarongs.
1 kt. bat. slendangs. 2 do. servet goed. 10 do. gedr. katoen. *Pitcairn, Syme en co.*
3000 ps. sp. matten. *Sech Mochamat Baoseer.*
1 kt. manufact. *Bahre, en Kinder,*
5 pr. lantaarns. 1 doz. blikk: tromm. 4 do. siroopen. *Abdul Radjo.*
3 kn. gedr. kleedj. 1 do. eur. do. 2 do. papier harmonicas. 140 pic. ijzer. 100 realen stofgoud. 5 corg. slendangs. 86 fl. rozen water. 15 pak passement. 8 do. siroopen. *Sech Mocht. Baoseer.*
1 vat en 1 kistj. inkt. *van Riet.*
33 mn. aardewerk. 2 kn. manufact. *Lie Tiatsek.*
18 kn. wit katoen. 2 do. gedr. do. 1 do. gew. doeken. 1 do. do katoen. 1 do. calicots. 1 do. wit katoen. 3 do. cotonets. 2 do. ges katoen. *E. Moormann en co.*
1 kt. jaconets. 1 do. sarongs. 1 do. jap. doos. 4 do. kramerijen. 6 do. eaude cologne 1 do. laken. 8 do, papier. 2 do. blikwerk. 1 do spiegels. *Pandel, en Stichaus.*
2000 sp. matten. *Said acht. Atas.*
28 kn. papier. *L. Platon.*
2 ks. kleeren. 1 cachet. 1 kt. zilverwerk. 1 do. tapijten. 1 do. provi *B. Sanier, Suermondt en co.*
4 vaten en 15 kn. lampen. 1 md. aardewerk. *Martin, Dyce en co*
6 pic. suiker. *Sech Mochamat Baoseer.*

Naar Melbourne per eng. schip *Rajasthan* kapt. A. F. Wood.

130 pic. tin. 10 do. suiker. 60 do. peper. 1½ do. notenmuscaat. do. foelie. 24 do. koffij. *MacLaine, Watson en co.*
10/₂ vaten brood. 5 kistj. sardijntj. *Pitcairn. Syme en co.*
50 kn. zuren. *Burth Myrtle en co.*

Naar Nederland via Cheribon per ned. schip *Dankbaarheid* aan de *N. H. M.* kapt. J. Koll.

350 pic. tin. 10 do. rotting. 10000 ps. goenie zakk. 1 pic. goen garen. *N. H. M.*

Naar Soerabaya via Samarang per ned. ind. stooms. *Banda* kapt. Hugenholtz.

2 kn. kerk boeken. *J. Boshouwer.*
50 do. madapoll. *B. Kopersmit en co.*
1 kt. kleinigheden. *H. G. Gouijn.*
3000 ps, sp. matten. 2250 do. zilver. specie. *Sech awab Joas.*
9 kn, kains. 4 do, doeken. 1 do. sarongs. 2 do. slendangs. 2 gedr. katoen. 12 bn. katoenen. 5 kn. groenten. 25 mn. water vn. haring. 10 vs. spaansch groen. 14 bn. ong, katoen. 16 gebl. do. 3 bn. drills. 1 kt. schrijfbehoeften. 1 do. mouster sig *de Weerdt, Ruyl en co.*
150 vn. boter. *Pandel, en Stiehaus.*
1000 ps. sp. matten. 1068 do. zilver specie. *Sech awab joas.*
2400 do. do. idem. 12½ th. stofgoud. *Sech aboe Bakar bin A*
2000 do. do. idem. *Said Mocht. Aydiet.*

MAATSCHAPPIJ *TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN.*

Algemeene vergadering op Dingsdag 28 Junij.

Thèâtre Français de *Batavia.*

Direction de M. *Honoré Couget.*

Vendredi, 24 *Juin* 1853.

Quatrième représentation du dixième mois de l'abonnement.

LE NAUFRAGE DE LA MEDUSE.

Drame historique en 4 actes, par M. *Charles Desnoyer.*

AVIS. Messieurs les abonnés et amateurs du Théâtre, sont [illegible] nus que *Le Naufrage de la Méduse* sera joué pour la dernière fo[illegible]

Incessamment :

LA FÉE AUX ROSES,

Opéra-féerie en 3 actes, musique de M. *Halévy.*

Tous les jours on peut s'abonner et retenir des places chez M. *Couget*, directeur, hôtel de Rotterdam (ancien hôtel de Provence).

Prix de l'abonnement par mois.

Un Cavalier *f* 20,—. Une Dame *f* 15,—.

Prix des places hors de l'abonnement.

Un Cavalier non-abonné *f* 10,—. Une Dame non-abonnée *f*
Un Cavalier étranger *f* 5,—. Une Dame étrangère *f* 5
Un Officier, jusqu'au grade de Capitaine *f* 3.—.
Un Enfant *f* 2,—.

Gedrukt te *Batavia*, bij W. BRUIJ[illegible]